

AIARALDEA *hemen*

INAUTERIAK:
**Irudimenak Aiaraldeko
kaleak hartu ditu beste
urte batez** 10-15 or.

GORKA AGUIRRE ASTOLA:
**“Eskualdean lehentasun handiegia
eman zaio enpresa handiari, txikia
kontuan hartu gabe”** 18-19 or.

**“Solastiar
eta Avillo
elkarsteak
Laudioko
ehunka
emakumeren
babesleku
izan dira”**

INGURUMENA 8

**Ferosca I zentral
eolikoaren kontrako
alegazioak martxan**

Aiaraldeko Mendiak Bizirikek
salatu du proiektuaren
ingurumen-inpaktuaren
azterketak gabeziak dituela

OSASUNA 20-21

**Endometriosiaren
Nazioarteko Eguna da
martxoaren 14a**

Aintzane Cuadra amurriarra
elkarrizketatu dugu gaitzari
ikusgarritasuna emateko
helburuarekin

KULTURA 22-23

**Ziortza Karrantza
psikologoak Aromas
liburua plazaratu du**

Terapia hunkigarri baten
ondorioz abiatu zuen testua
eta lortzen diren etekinak
Valentziara bidaliko ditu

KULTURA 24-25

**Gure garaiaren
holograma, Patxi
iturregiren eskutik**

Idazle Audioarrak
Antropozenoaren nostalgia
ipuin bilduma plazaratu du eta
Faktorian arukeztu zuen lana

KIROLA 27

**Amurrio Txirrindularitza
Eskolak 50 urte beteko
ditu 2026an**

Urteurrena prestatzeko
eskolatik pasa diren belaunaldi
desberdinen arteko topaketak
abiatu dituzte

elkarriketa

“Laudiok oso eskertua egon behar du bi elkarre hauen lanarekin”

ISABEL URKIJO AZKARATEk (Laudio, 1962)

URTEAK DARAMATZA GOBERNANTZA FEMINISTA ETA MEMORIA GAIK LANTZEN. BERRIKI, LAUDIOKO AVILLO ETA SOLASTIAR ELKARTEEI BURUZKO LAN BANA OSATU DU. EMAKUME ELKARTE HAUEK HERRIAN UTZITAKO ONDAREAZ MINTZATU DA AIARALDEA KOMUNIKABIDEAREKIN.

Testua eta argazkiak **Aimar Gutierrez Bidarte**

Laudioko Solastiar eta Avillo emakume elkarteek 30 urte bete dituzte, eta urteetako ibilbidea ospatu eta goratzeko dokumentala eta liburua ekoitzi dituzte hurrenez hurren. Zu izan zara proiektu bien atzean egon den pertsona. Nolakoak izan dira memoria prozesu biak?

Urteak daramatzat, bost gutxienez, gobernantza feministarekin erlazionatutako lanak garatzen. Lan orok, logikoa den moduan, emakumeekin du erlazioa, baina baita memoriarekin ere. Lehenengo urtean gogoan dut dokumental txiki bat eta liburu bat egin geuela Laudioko emakumeen memoria kolektiboaren inguruan.

Estibaliz Ibarrola teknikariaren deia jaso nuen iaz, Solastiarrek eta Avillok 30 urte betetzen zituztela eta zerbait berezia egin nahi zutela esanez. Bi elkarteekin batzartu nintzen, eta bataren eta bestearen nondik norakoak ezagutu ostean bi proiektu aurkeztu nituen. Solastiarrek jadanik bazuen liburu bat, eta uste nuen liburu horri arima eta kolorea falta zitzaizkiola; horregatik proposatu nuen dokumentala egitea. Avillo elkartearekin, ordea, elkartearen egoera ikusirik, eta laster jardunari etengo ziotela sumatuta, pentsatu nuen liburu batek jaso behar zuela elkartearen ahalik eta informazio eta testigantza gehien.

Udalak begi onez ikusi zituen bi proiektuak eta ekainean hasi nintzen hauetan buru-belarri lanean. Duela bi egun eskas bukatu dut guztiarekin.

Urte eta testuinguru antzekoan sortu ziren bi emakume elkarte dira Solastiar eta Avillo. Zeintzuk dira elkarte bakoitzaren ezaugarriak?

Solastiar 1994an sortutako emakume taldea da, eta, euren hitzetan, “emakumearen promozioa” da elkartearen jardunaren helburua. Nik mundu guztiari luzatuko nioke dokumentala ikusteko gonbita, oso interesgarriak dira elkarriketatutako emakumeen profilak, adinak eta ematen dituzten erantzunak. Uste dut, eta hori izan da dokumentalaren helburuetako bat, Solastiar osatu eta osatzen duten emakumeen aniztasuna oso azpimarragarria dela. Bakoitzak oso jatorri ezberdina du. Egindako elkarriketekin gizon eta emakumeen arteko berdintasunak haien bizitzetan nola eragin duen jakin nahi nuen.

Elkarriketatutako emakume

gehienak euren lanpostuetatik bota zituzten ezkondu zirenean. Horiek osatzen dute Solastiar elkartearen gehiengoa; aitortu gabeko etxeko lanetatik harago lan-mundura salto egin eta berriro ere gizartearen atzerakada euren gain jaso zutenak. Berrio ere etxeko-andra izatera kondenatuak izan zirenak. *Kondenatu* esaten dudanean, ez dut esaten etxeko lanak gutxietsi nahian (gutziz kontrakoa), baizik eta garai batean emakumea etxean isolatze-ko joera sistematikoa zegoelako.

Solastiarrek, bertako kideentzat, zer suposatu dun galdetuta, erantzunak zoragarriak dira. Solastiar babeslekua izan da Laudioko hainbeste eta hainbeste emakumerentzat.

“Nik mundu guztiari luzatuko nioke dokumentala ikusteko gonbita, ederrak dira emakumeen profilak, adinak eta ematen dituzten erantzunak”

Eta Avilloren ibilbidea zein izan da?

Solastiar babesleku izan den modu berean, Avillo elkarte berebizikoa izan da Laudioko ehunka emakumerentzat. Avilloren ezaugarri nagusietako bat elkartearen konfisionaltasuna da. Kristauak dira bertan parte hartzen dutenak, Laudioko emakume alargun kristauen elkarte da, eta horrek berebiziko esanahia dauka. Ni ere asko harritu ninduen hasiera batean, baina kontuan izan behar dugu adineko emakumeek sortu zutela Avillo bere garaian, kristautasunean heziak, eta logikoa zen bezala giro horretako elkarte batean batzea erabaki zuten. Julia Gonzalezek sortu zuen elkarte 1994an, beste

elkarritzeta

50 emakume elkartuta. Heziketa kristau horrek ere eragin zuen emakume horiek elkartasun foku izugarria bilakatzea. Kanpaina askotan parte hartu zuten, modu aktiboan: Caritasekin, errefuxiatu sahararrekin... Avillok konpromiso aktiboa izan du herriko jendearekin.

Laburbildu beharko banu, esango nuke bi helburu nagusi zituela Avillo elkarteak: emakume alargunen bakardadearen aurka borrokatzea eta alargunentzako pentsio duina aldarrikatzea. Bizi dugun gizarteak ez du sekula espazio bat bera ere sortu emakume alargunek bizitzeko espazioa izan zezaten. Avillo sortu arte, Laudioko emakume alargunen % 100 arropa beltzekin jantzi eta etxean isolatuta geratzen ziren. Avillo osatzen zuten emakumeak horren aurka errebelatu ziren. Kristauak izanda ere, ezetz esatea erabaki zuten: ez zirela beltzez jantziko eta ez zirela etxean isolatuko.

Alarguntza-pentsioen alde sutuki aritu zirela aipatu duzu ere.

Pentsioen aldeko borrokan elkar-

“Solastiar babeslekua izan da Laudioko emakume askorentzat”

teko presidenteez egindako lana azpimarratzekoa da, Gonzalezekin batera Mari Mendibe eta Maite Bilbao lehendakariak inplikazio izugarria izan zuten jardun horretan, bereziki Maite Bilbaok. Esango nuke Bilbao inplikatu zela gehien kausa horretan, akaso gazteagoa zelako edota gaien ezagutza handiagoa zuelako. Avillo elkarteak lehendakaria ez ezik, Euskadiko alargunen elkarteak presidentea izan zen Maite Bilbao, baita estatu osoko elkarteak presidentea ere. Ikaragarria zen jasotzen zuten pentsio miserablea, ogi-apurrekin bizi behar zuten alargun askok eta askok.

Liburuan kapitulu bat eskaini diot elkarteak zuzendaritza taldeari. Avillon militatzea gauza bat zen, eta beste bat elkartea aurrera eramatea. Izan ziren haien denboraren zati handia elkartean utzi zuten emakume askok, eta bereziki arestian aipatutako hiru lehendakariak. Hirurak zendu dira eta ezin izan ditut haien testigantzak lehenengo pertsonan jaso, baina uste dut euren alaben ekarpenari esker ondo jaso geratzen dela haien ekarpen izugarria.

“Kristauak izanda ere, ezetz esatea erabaki zuten Avilloko kideek: ez zirela beltzez jantziko eta ez zirela etxean isolatuko”

Aipamen berezia merezi du ere Avillo elkarteak lokal batetik bestera Laudion barrena egindako erromesaldia. Askok kostatu zitzaizkien lokal finko bat topatzea. Hori dela eta, elkarteak zituen baliabide ekonomiko urriak oso ondo kudeatu izan dituzte beti. Adibide xaloda, baina esanguratsua: karta partidak jolasteko elkartzen zirenean bertan hartzen zuten kafea pixkat garestiago ordaintzen zuten, 30 zentimo beharrean 80; hortik ateratzen zuten diru estrarekin ordaintzen zuten, esaterako, lokaleko argindarra.

Nolakoa zen elkartearen egunerokoa?

Aipatu bezala bakardadearen aurka elkartzea izan du Avillok xede nagusia. Zentzu horretan karta jokoen bueltan batzea berebizikoa izan da elkarteak kideentzat, baita joskintza tailerrak egitea ere. Gainera, asanbladak eta ekintza kultural ugari antolatzen zituzten.

Ezin aipatu gabe utzi martxoaren 8an eta azaroaren 25ean, Solastiar edota Jakaranda elkarteekin batera, egindako ekarpena.

elkarritzeta

Garai berdinean sortu ziren Solastiar eta Avillo elkarteak. Kasualitatea izan zen edo erantzuten zion nolabait orduko behar eta testuinguruari?

Galdetuz gero esango nuke kasualitatea izan zela bi elkarteak urte berdinean sortu izana. Baina bada-go bien arteko lotura hastapen haietan. Uste dut lehenik eta behin ezinbestekoa dela Judith Uriarte Aldaiturriagari aitortza egitea. Emakume horrek Kultura Herrikoien Zentroa sortu zuen Laudion, 1980ko hamarkadan. Judithen lana ezinbestekoa izan zen bi elkarten aurrekietan. Esker oneko hitzak bakarrik entzun ditut bere inguruan. Emakume gisa haien duintasuna aitortzeko txinparta piztu zuen herriko emakume askorengan.

“Uste dut ezinbestekoa dela Judith Uriarteri aitortza egitea herriko emakumeen kontzientziak pizteko egindako lanagaitik”

Kultura Herrikoien Zentrotik igaro ziren emakumeek sortu zituzten Avillo eta Solastiar elkarteak. Julia Gonzalez berak, Avillo elkartearen sortzailea, zentro horretan parte hartu zuen, eta harreman estua izan zuen Judith Uriarterekin. Hain zuzen ere Kultura Herrikoien Zentrotik Gasteizko alargunen elkarte bateko ordezkaria gonbidatu zuten, eta hori izan zen, nolabait, Avillo sortzeko ernamuina.

Solastiarren kasua ere antzekoa da. Judith Uriartek Kultura Herrikoien Zentroa utzi zuenean emakume talde batek bertako jardunarekin aurrera jarraitzeko nahia erakutsi zuen. Bi elkarteek Kultura Herrikoien Zentroa dute amankomunean. Bertan egindako lanak piztu zien kontzientzia emakume askori.

Feministatzat dute euren burua?
Hori galdetu nien Solastiarreko

kideei dokumentalean. Momentu barregarria izan zen hura. Elkarriketatueta batek zera esan zidan aulkian zuzen jarri ondoren; Solastiar emakumeen promoziorako elkarte zela eta hortik ez zela mugituko. Besteren bat feminismoa zalantzan jartzera iritsi zen ere. Solastiarreko kideen diskurtsoa adituz gero, ordea, argi eta garbi genero berdintasunaren aldeko postura erradikala da haiena. Zer da ba hori, feminismoa ez bada?

Nik uste urte luzez feminismoaren inguruan egon diren aurreiritzien isla baino ez da Solastiarreko

“Zer da ba hori, feminismoa ez bada?”

kideek emandako erantzuna. Due-la hamar urte feminista zinela aitortzea gauza arraroa zen. Gaur da eguna non Eusko Jaurlaritzak Martxoaren 8aren testuinguruan abiatutako kanpainak *Feminista naiz* esaldia duen goiburutzat.

Zer nolako eragina izan dute bi elkarte hauek herrian?

Solastiarrek oraindik ere eragin nabaria duela esango nuke. Azken 30 urteetan interes ikaragarriko hitzaldi eta tailerrak antolatu ditu, ez bakarrik emakumeentzat. Uste dut herriko gizon eta emakume askoren pentsaera aldatu duela

Solastiarrek. Gainera, egindako guztia dibertimenduarekin egin dutela esango nuke; alaitasunez. Solastiarrek etorkizuna du herrian.

Avillok, aldiz, beste modu batean egin du lan herrian. Konpromiso isil eta anonimoago batetik egin dute ekarpena bertako kideek. Baina herriko sektore askok eta askok Avilloren ekarpena ezinbestekoa izan dute. Ez hori bakarrik, hirurehun kide baino gehiago izan ditu Avillok bere ibilbidean. Elkarteak bizia salbatu die bakartzera kondenatuak zeuden emakume alargun horiei guztiei. Eta inon jaso ez dudan datu bat elkarbana-

elkarrizketa

tuko dut zurekin: Avilloko kideen protzentai oso-oso altu bat Euskal Herritik kanpo etorriak ziren Laudiora. Emakume horiek ez zuten familia gertu alargun geratu zirenean; ezin ziren seme-alabekin Aldeaquemadara edo beste edonora bueltatu. Laudioko herriak oso eskertua egon behar du bi elkarte hauen ekarpenarekin.

Zer suposatu du zuretzako bi proiektu hauetan murgildu izana?
Lan handia izan da, baina ohorea era bai. Asko gustatu zait egindako lana. Jende zoragarria ezagutu dut, inolaz ere ezagutuko ez nuena.

herriz herri

Amurrio

4,6 milioi euro utzi ditu Bonolotoak Amurrian, saridun bakarrarentzat

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Bonolotoko zozketak 4.656.188,83 euroko saria utzi zuen martxoaren 3an Amurrian, saridun bakarrarentzat. Hostal Ayala establezimenduak saldu zuen bo-

letoa, eta irabazleak bi apustu automatikorekin parte hartu zuen zozketan.

Zozketako beste sariak Manresan (Bartzelona), Girona eta Sevillan egokitu dira. 66.876,42 euro banatu dira kasu horietako bakoitzean.

“Mobilizazio mugagabea” abiatu dute Amurrioko Udaleko langileek “negoziazio eraginkorra” eskatzeko

Martxoaren 7an egin zuten lehen mobilizazioa. **Aiaraldea.eus**

Testua
Aitor Aspuru Saez

Amurrioko udal langileak ordu laurdenez elkartzen hasi ziren ostiralean udaletxearen aurrean eta bi aste behin eutsiko diote mobilizazioari. Enpresa Batzordeak salatu du mobilizazioen helburua dela Udalak behingoz negoziatzea lan baldintzak eta aurretik adostutakoa betetzea.

LAB, ELA eta ESAN sindikatuen aburuz, udal gobernu taldearen jarri-erara oztopatzailea da duela urteak

hitzarmen kolektiboaren negoziatzean, eta eratuak mahaian "ez da ezer negoziatzen". Enpresa Batzordeak salatu du ez direla bete Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuak (EPOE-TREBEP) ezarritakoa, ezta Administrazio Prozedura Erkidearen Legea (APELLPAC) eta UDALHITZ hitzarmeneko (2010etik berritu gabe dagoena) hainbat artikuluko ere. Artikulu horiek negoziatze kolektiborako eskubidea eta ordezkartza sindikalararen parte-hartzea bermatzen dutenak dira, nabarmendu dutenez.

Laudio

Guardian enpresako zuzendaritzak eta sindikatuak ez dute akordiorik lortu kaleratze espedientearen bigarren bileran

Langileek elkarretaratzea egin zuten lantegiko sarreran. **Aiaraldea.eus**

Testua
Aitor Aspuru Saez

Martxoaren 10ean Guardian enpresako arduradunek eta beharginen ordezkariak bilera izan zuten 11:00etan, 171 langile kaleratzeko enplegua erregulatzeko espediente dela eta. Ez zen inolako adostasunik egon bertan, Enpresa Batzordeko bozeramaileek azaldu utenez.

Finean, sindikatuak exijitu diote konpainiari emandako dokumentazioa osatzea, ez baitago osorik, euren ustez. Edonola ere, langile erakundearen aburuz, itxierazuzendaritzaren fede txarraren ondorioa da eta espediente bertan behera uzteko eskatu diote.

Multinazionalaren arduradunek, aldiz, argi utzi dute euren helburua dela ahalik eta lasterren akordioa lortzea eta enpresa ixtea. Horregatik, prestutasuna agertu dute soilik arlo ekonomikoa negoziatzeko.

Martxoaren 10ekoa izan zen

Langile ordezkariak eskatu dute kaleratze prozesua bertan behera uztea, baina zuzendaritzak adierazi du alde ekonomikoa negoziatuko duela soilik

Guardian ixteko enplegu espedientearen bigarren bilera. Iragan astean izan zen lehenengo eta enpresak dokumentazioa eman zien langileei. Hurrengo asteartean, martxoaren 18an, izango da hirugarren bilera, 11:00etan.

Eskualde Ekimena

Larunbat honetan, aldiz, "Eskualde ekimena" egingo dute Gasteizen, Guardianen itxieraren eta eskualdeko enplegu suntsiketa-aren aurrean esku hartzea exijitzeko erakunde publikoei. Antolatzaileek autobusak antolatu dituzte eskualdetik jendea bertaratu dadin. 10:30ean abiatuko dira Laudio-tik, 10:40ean Luiaondokotik eta 10:50ean Amurriotik. Ondorengo tokietan eman daiteke izena eserlekua erreserbatzeko: Orozko Itxina taberna, Laudio Ilargi eta Keska tabernak eta Urduñako Ederki urdategia. Bestela ere, 645 96 59 20 telefonoan eman daiteke izena, izen abizenak WhatsApp bidez bidalita.

QUICK PC REPAIR
Informatika argi eta erraz

**ETXEZ
ETXEKO
ZERBITZUA**
gainkosturik
gabe

· Salmenta · Konponketak

· Informatika-ekipamenduen eta STen inguruko prestakuntza ematen dugu negozio eta etxetarako

· Bezeroaren premietara egokitutako fakturen eta tiketaren diseinua, eta kudeaketa-programen diseinua

Galdetu PC eta ordenagailu eramangarrien REMOVE PLANARI buruz

Dionisio Aldama 2, AMURRIO · 685 70 19 56 · 945 03 48 12
www.quickpcrepair.es · quickpcrepair@quickpcrepair.es

Laudio

MAITEDER
INTXAURRAGA

Itxaso

Betidanik elkar ezagutzen genuen, Laudiotik elkar ikusita. Baina bizitzak nahi izan zuen Laudioko Ikastolan lanean hastea, eta inoiz esan ez dizudan arren, zer hobe zure eskutik egitea baino.

Gela bikotea izan ginen denbora zati batez, eta hasieratik sentiarazi zenizkidan behar nuen lasaitasuna, segurtasuna eta laguntza.

Lanera joatea maite zenuen, haurrekin egotea; beti maitagarria, gauzak mimoz eginez eta irmoa izan behar zenuenean ere.

Horrela hasi zen adiskidetasun handia, bizitzak egin ditzakeen alderdi eta modu guztietan batu gintuena. Eta bizitzak zenbat buelta eman dizkigun, ezta?

Zenbat aldiz txantxa egiten genuen kafe artean gertatutako guztiarekin liburu bat idazteaz. Batzuetan barre egitea zen negar egitea ekiditeko, baina beste batzuetan ez zen negar egitea beste erremediorik geratzen. Baina beti gogoan izango dut irribarretsu eta bihotza pozik elkar agurtzen genuela; gure terapiarik onena.

Badakit maitasuna bere forma guztietan gozatu duzula. Zu zeu maitasuna mugimenduan izan zara beti. Oso gustura ibili zara zure ingurukoekin, etxekoekin, zure lagunekin... *Disfrutona* beti, zure irribarre eder horrekin, eta zeinekin gogoratuko zaitugun.

Orain badakit kosta egingo zaigula guztioi zurekin gogoratzea eta triste ez sentitzea, uzten duzun hutsunea izugarria delako. Baina gutako bakoitzarengan utzi duzun maitasuna hain handia da, Itxaso, ziur nagoela zutaz gogoratzen garenean irribarre egingo dugula.

Bizitzak ezusteko ederrak izan zituen eta beste batzuk ez hainbeste. Eta hemen ere partekatu behar izan genuen bidea, bizitzaren bueltak berriro ere, ezta? Bira horiek ez ziren jada hain atseginak, eta nahiko zaila zen egoera askori buelta ematea. Baina beti hor zeunden, mezu batekin, dei batekin, kafe bat lauron artean... Izugarria da nola beti altxatu eta aurrera begira jarri zaren. Nahiz eta gorputza minduta izan, zu eta nire artean, minik handiena ariman sentitzen zen. Horregatik, oraindik hemen gaudenok zerua eta lurra mugitzen jarraituko dugu ikerketa gehiago eskatzeko. Zugatik, izan zirenengatik, jarraitzen dugunongatik, eta, zoritxarrez, etorriko direnengatik.

Oraindik eta guztiarekin, eskerrak ematen dizkiot bizitza honi gure bidean jar-tzeagatik. Zure barreaz gozaten uzteagatik, algara ahaztezin horiek konpartitzea-gatik eta noizbehinkako eztabaidak ere. Zure zati bat gutako bakoitzean utzi duzu, eta hori inork ezingo digu kendu.

Eta zer hoberik ixteko, elkarrekin geundela beti agur esan didazun bezala baino: "Maiteder, BIZI BIZI!!!" Eta horretan jarraituko dugu, ez izan zalantzarik.

Itxaso, maite zaitugu eta beti gurekin izango zara.

Aiaraldea

Euskararen Erreminta Kutxa jarri du Aiaraldeko Euskalgintza Kontseiluak herritarren eskura

Testua
Aitor Aspuru Saez

Sarean euskaraz dauden baliabideen bilduma sortu du Aiaraldeko Euskalgintza Kontseiluak: Euskararen Erreminta Kutxa.

Doakoak dira aurkeztu dituzten tresna guztiak, eta hainbat kategoriatan sailkatu dituzte: bildumak, ikus-entzunezkoak, audioak, ikas

eta jolas, bertso eta musika, jakintza eta praktikoak. Herritarrei euskaraz aritzen lagunduko dion tresna bat sortzea izan da Kontseiluaren asmoa. Hiztegiak, online jo-koak, bideo plataformak eta beste hainbat baliabide topatuko dituzte familiak, gazteek zein helduek bertan. 75 bildu dituzte guztira, eta horiei heltzeko lotura zuzena ere topatuko dute erabiltzaileek.

erriGora

BESTE MODURA

Eskatu Nafarroa erdi eta hegoaldeko oliba-olio birjina estra, kontserbak, ardoa, arroza, pasta eta lekaleak euskaraz etiketatuta eta jatorrizko prezioan

DENONA DA ONURA

Martxoak 10-26
errigora.eus

herriz herri

Aiaraldea

Ferosca I zentral eolikoaren kontrako alegazioak zabaldu ditu Aiaraldeko Mendiak Bizirik plataformak

Mugagabe Trail lasterketa baliatu zuten alegazioak biltzeko. Aiaraldea.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Aiaraldeko Mendiak Bizirik plataformak alegazioak prestatu ditu Ferosca I zentral eolikoaren kontra. Taldeak kopiak utzi ditu Antojo tabernan Arespalditzan, Zuhaitza eta Master Copy dendetan Laudion eta Okondoko udaletxean. Herritarrek Aiaran eta Okondon laga dituzten dokumentuak sinatzen badituzte, kolektiboak berak aurkeztuko dizkio Eusko Jaurlaritzari. Laudion, ordea, udaletxean kudeatu behar-

ko dituzte sinatzaileek. Aiaraldeko Mendiak Bizirikek adierazi du 200 metroko sei aerosorgailuren eraikuntza ekarriko duela zentral eolikoak eta horrek eragin larriak izango dituela mendietan, inguruko etxebizitzetan eta faunan.

Horrez gain, plataformak erantsi du ingurumen-inpaktuaren azterketak hutsune handiak dituela: zarataren analisia, inguruan bizi diren herritarren osasunean egongo den eragina, kalte ekonomikoak edota hirigintza eta ingurumen araudien urraketak.

Bide batez, taldeak gogoratu du

proiektu beraren aurkako alegazioak (ia 1.500) aurkeztu zituztela iaz eta ez dutela erantzunik jaso, nahiz eta derrigorrezkoa izan.

Manifestazioa

Tokiko plataformak azpimarratu du Aiaraldean gertatzen ari den egoera (energia ekoizpenari lotutako proiektuen gorakada) Euskal Herri osoan jazotzen ari dela eta, horregatik, martxoaren 22an Gasteizen egingo den manifestaziora batuko direla. Konpromiso bera hartzeko eskatu diete herritarrei.

Artziniega

Pintaketa arrazista bat egin dute Artziniegako zeharbidean

Egunean bertan garbitu zuten margoketa udal langileek. **Artziniegako Udala**

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Pintaketa arrazista bat agertuzen martxoaren 8ko goizean Artziniegako zeharbidean, La Mora parkearen parean. Udalak sare sozialetan eman du gertakariaren berri, eta gogor gaitzetsi du ekintza.

Era berean, gisa honetako gertakari eta jarrearen aurka borrokatzen jarraituko dela adierazi du tokiko erakun-

deak. "Gure udalerrria herri irekia dela aldarrikatu nahi dugu, bertara bizitzera etorri eta gure komunitatean parte hartu nahi dutenei irekia; benetan soberan daudenak horrelako mezuen atzean daudenak dira, pintada baten bidez, ahozko iruzkinen bidez edo sare sozialetan", azaldu dute sareetan zabaldutako mezuan.

Egunean bertan ezabatu zuten margoketa udal langileek.

ARABAKO BERTSO KUADRILLA ARTEKO A 2025

3 FINALERDIA

MENDIKO ESKOLAN

14:00etan BAZKARIA

17:00etan SAIOA

Bazkaria 23euro eta 12 euro (18 urtetik beherakoek) martxoaren 12a baino lehen, www.bertsosarrerak.eus webgunean

MARTXOAK 15

LARUNBATA AMURRIO

JAINKOAREN SEME-ALABAK

BERTSOESPUELA

ALTUBEPEKOAK

www.bertsozale.eus/araba

araba álava
foru aldundia diputación foral

LKS

LABORAL Kutxa

Vital
FUNDACIÓN VITAL

udapa
FACILE

artepan

AMURRIO

AIARALDEA

babestutako edukia

Haur Sahararren Harrerarako Familien Elkarte (AFANIS) 2005ean sortu zen. Beren borondatez ari diren familiak biltzen ditu eta *Oporrak bakean* programa kudeatzen du Araban. Elkarteko lehendakariordea **ESTIBALIZ BARRIO** eta **EVA MERINO** elkarrizketatu ditugu, elkartearen ikuspegiaz eta lanaz mintzatzeko.

Haur sahararrak aldi batez hartzen dituzten familiak; harri-koskor bat etorkizun hobea lortzeko

Eva, zure familiak eta Mohamed duela bi urte ekin zenioten aldi baterako harreraren abentura honi; nola hasi zen dena?

Eva Merino: Senarrak eta biok Mohamed hartzea erabaki genuen hark 8 urte zituela eta gure seme Ekik 6. Etxean bagenuen lekua beste pertsona batentzat, ez zitzaigun ardura familia aldi batez handitzea, eta ume saharar bat hartzea erabaki genuen. Bi urte pasatu dira dagoeneko hasi ginenetik. Familia aldatu da; aurtan senarra eta biok banandu gara, baina hirugarren urtean ere Mohamed ekarriko dudala erabaki dut.

Zer ekartzen die Oporrak bakean programak haur sahararrei?

Estibaliz Barrio: Haur sahararrek ondo pasatzen dute hemen: barrakak, igerilekua... Eta hori guztia familia berri batean, lotura berriak sortzen eta adiskide berriak egiten... Baina programa honen eragina are handiagoa da. Haurrentzat programako harrera aldia gehien bat josteta aldia bada ere, haien gurasoentzat umeek osasun zerbitzu onak jasotzeko aukera da, hau da, beren etxean detektatzen zail diren patologiak azkar detektatzeko aukera: zeliakia, miopia... Horrez gainera, haurrek hobeto jaten dute, denetariko janariak edukitzen baitituzte otorduetan. Hemen haur sahararrek beste kultura bat ezagutzen dute, beste bizimodu bat, beste familia eredu batzuk, beste hizkuntza bat ikasten dute... Haur saharar askorentzat aldi batez kanpalekueetatik kanpo bizitzeko aukera bakarra izan daiteke.

AFANIS elkarteko kidea zaren

aldetik, ondo ezagutzen dituzu saharar errefuxiatuen kanpalekuak, sarritan joaten baitzara bertara. Azalduko diguzu nola bizi diren haurrak kanpaleku haietan?

E.B.: Errefuxiatuen kanpalekueetan haurrak ez dira bizi; nahikoa dute bizirik irautea. Oso bizimodu latza dute; zaila da azaltzen... Esaterako, ez dago iturriko urik, eta horrek osasun arazoak ekar ditzake... Hala ere, pozik bizi dira, sahararentzat umeak oso garrantzitsuak dira eta.

Seguruenik harrera prozesuak ere baditu eragozpenak. Mohameden harrera kontuan hartuta, zer nabarmenduko zen nuke?

E.M.: Mohamed gurean izan zen lehen urtean negar asko egin zuen, familiakoen faltak erabat penaturik zegoen, eta niri horrek pena handia ematen zidan, noski. Uste dut normala dela lehen urtean zaila izatea familiatik urruntzea, artean oso txikia zen eta. Dena dela, apurka-apurka pasatu zitzaion. Gainera, Mohameden osaba-izeko batzuk Eibarren (Gipuzkoa) bizi dira beren seme-alabekin, eta udan hemen egoten denean haiekin elkartzen da. Horrek asko lagundu digu.

Kontuan eduki behar da harrerak lana dakarrela berekin: medikuarenera eraman, behar duen arropa erosi... Dena dela, gure kasuan, etxean beste haur bat dago, ia adin berekoa, eta horregatik bizimodua ez zaigu askorik aldatzen.

Beharrezkoa da harrera familiek errefuxiatuen kanpalekuak ezagutzea haur sahararrak etxean hartu aurretik?

E.B.: Nire ustez oso ondo dator ezagutzea. Horregatik, AFANIS

elkartean trebakuntza ikastarotxoak ematen diegu aurretik. Nolanahi ere, ume sahararrak beren kausaren enbaxadore txikiak dira, eta azkenean haien begien bitartez Arabako familiek sahararren egoeraren berri ikasten dute.

Nolakoa izan behar da familia ume sahararra etxean hartzeko?

E.B.: Oro har, denetariko familiek egin dezakete harrera, guraso bakarrekoez zein guraso bat baino gehiagokoez... Jakina, badaude baldintza batzuk: esaterako, familiaburuaren adinak 25-65 urte bitartekoa izan behar da, prozesu bat amaitu behar da (el-

karrizketa bat barne) eta agiri batzuk eskatzen dira. Prozesu erraza izaten da, eta helburua familia apur bat ezagutzea da, adingabearen ardura hartzeko gauza izango dela ziurtatzeko. Aurtan, berrikuntza gisa, Saharako haurrei udalekueetan sartzen laguntzeko baliabideak gehitu ditugu, familiei kontziliazioa errazteko.

Eva, zer uste duzu AFANISek harrera prozesuan ematen duen laguntzari buruz?

E.M.: Uste dut AFANISek lan oso ona egiten duela: batera egiteko jarduera asko proposatzen ditu, batez ere uztailean, eta horri esker familiak ez gara bat-ba-

tean geure kabuz moldatu beharrean aurkitzen. Gainera, itzultzailea eskaintzen dute, eta guk behar izan genuen okulistarenera joan behar izan genuenean. Eta, tira, beti egoten dira prest aholkuak emateko edo gure arazoak berri entzuteko.

Familia batek ume bat hartu nahi badu, non eskuratu dezake prozesuari buruzko informazioa?

E.B.: Informazio guztia eskura dago gure web orrian (www.afanis.org); gainera, telefonoz deitu dezakete (665 711 947 / 650 134 011) edo posta elektronikoz idatzi (afanislava@gmail.com).

argazki erreportajea

Otsailaren 28tik martxoaren 4ra luzatu dira inauteriak Aiaraldean. Marrazki bizidunak, musikariak, kirolariak, pertsonaia famatuak... irudimena dantzan jarri eta orotariko mozorroak prestatu dituzte eskualdeko bizilagunek festagiroa ahalik eta gehien zukutzeko.

Irudimen festa Aiaraldeko kaleetan

Testua **Aimar Gutierrez Bidarte**

Sugar artean agurtu zituzten iragan martxoaren 4an Aiaraldeko inauteriak. Kakarro Birigarro pertsonaia zirikatzailearen erreketak eta Lezeagako Sorginaren akelarreak lau egunez luzatu den irudimenaren

festari amaiera eman zioten. Otsailaren 9an atera zituzten eskualdeko bizilagunek estreinakoz mozorroak kalera. Festara batzen lehenengoak ikastetxeetako ikasleak izan ziren Amurrion, Laudion eta Okondon egin zituzten kalejiretan. Orozkon *Got Talent* ikuskizun arrakastatsua antolatu zuen berriro ere Agate

Deuna abesbatzak. Festak larunbatean jo zuen goia, eta jai giroa goizetik gaueko ordu txikiak arte luzatu zuten Artziniegan, Amurrion edota Laudion. Hain zuzen ere, Laudion egun osoko egitaraua prestatu zuen Suziri-Jai Koordinakundeak eta ehunka gazte batu ziren marrazki bizidunez mozorroturik.

MARTXOIA
FAKTORIAN

argazki erreportajea

argazki erreportajea

maite
zaitut
**FESTA
ERRALDOIA**
Bizkaia Arena - BEC! Maiatzak 3, 2025

Itziar Ituño ♥ Gure Zirkua
Gozategi ♥ Go!azeneko lagunak
Tapia eta Leturia ♥ Eñaut Elorrieta
Olatz Salvador ♥ Kai Nakai
ETA GEHIAGO!

EROSI SARRERAK:
nikeremaitezaitut.eus

APUNTEAK

1. Euskal Herriko inauteriak

Erro sakona dute inauteriek Euskal Herriko zazpi lurraldeetan, eta asko dira gaur egunera arte iritsi diren ohitura eta tradizio zaharrak. Asko eta asko berrasmatuz joan dira, garaietara egokituz baina jatorria ahanzi gabe.

Ba al zenekien aurten lehendabizikoz emakume batek gorpuztu duela Lantzeko inauteri ezagunetako Ziripot pertsonaia?

2. Jatorria

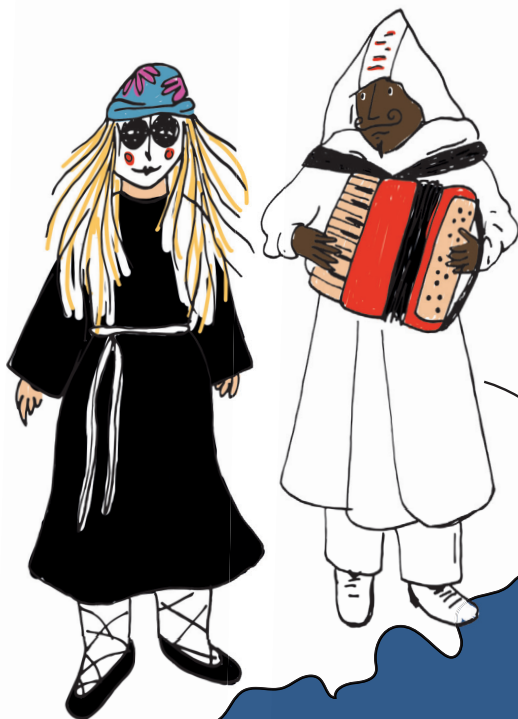
Ospakizunak anitzak diren modu berean, jatorri asko daude inauterien atzean. Hainbat ikerlari eta adituen arabera Erromatarrek Saturno jainkoaren omenez ospatzen zituzten jaietan dute jatorria inauteriek, edota aurretik existitzen ziren errito paganoetan. Erdi Aroan Europa osotik zabaldu ziren gisa honetako festak, eta lotura estua hartu zuten Garizumarekin. Aste Santua baino 40 egun lehenago hasten den liturgia kistaua da Garizuma. Beste askok neguaren amaierarekin eta urtaro aldaketarekin lotzen dituzte inauteriak. Horren adibide da hartzak hainbetseko presentzia izatea euskal inauterien iruditegian, hibernazioaren amaiera irudikatuz.

3. Ohiturak berreskuratuz

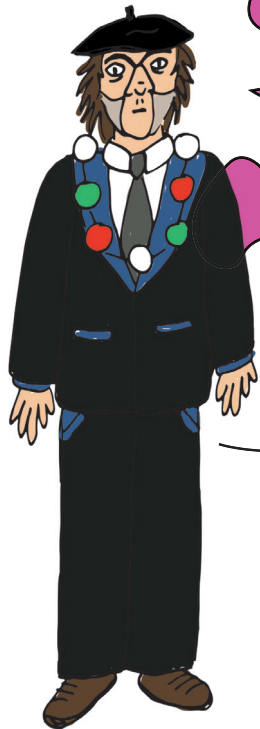
Frankismo garaian Euskal Herriko inauteriak jazarriak eta debekatuak izan ziren. Azken hamarkadetan ahalegin handia egin da toki askotan galzorian egon ziren ohiturak berreskuratzeke. Horren adibide da Arabako Herri Inauteriak sustatzeko eta babesteko 2008an sorturiko elkarteak.

4. Tokian toki

Askok dira Euskal Herriko inauterietako festa eta ospakizunak, eta tokian toki pertsonaia eta berezitasun desberdinak dituzte. Hona hemen horietako batzuk:

MUNDAKA
Goitik behera zuriz eta beltzez janzten dira **Atorrak** eta **Lamiak**, eta musika instrumentuak joz portura arteko bidea egiten dute herriko kaleetan barrena.

ZALDUONDO
Traje beltzez jantzitako **Markitos** da Zalduondoko inauterietako protagonista. Herriatik paseatu ostean bazkalorduan zutoin batetik zintzilkatzen dute, iluntzean panpina erretzen duten arte.

ILARDUIA, EGINO ETA ANDOIN
Pertsonaia ugari osatzen dute **Arabako Herri Inauteri** hauetako iruditegia: hibernaziotik esnatzen den hartza, maskara gorridun porreroak... Egunaren amaieran gaitz guztien erantzule den lastozko gizon bat erretzen dute.

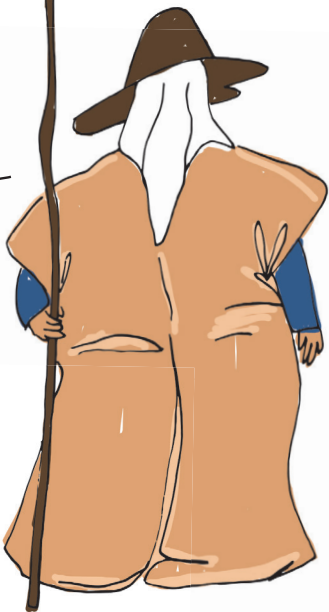
UNANU
Maskara misteriotsu bat aurpegian dutela **Mamuxaroek** herriko kaleetan gora eta behera egiten dute herritarrak makila batekin egurtuz.

ALTSASU

Adarrak buruan, sardea eskutan eta odolez zikindutako izara zuria jantzita, herritarrak zirikatu eta probokatzen dituzte **Momotxorroek** inauterietako astearte gauean.

LANTZ

Herriko kondaira zaharreko **Miel Otxin** eta **Ziripot** dira Lantzeko inauterietako protagonistak. Festaren bukaeran Miel Otxin epaitu eta exekutatu egiten dute bizilagunek.

ITUREN
ETA ZUBIETA
Urtarrila amaieran **Joaldunek** Ituren eta Zubieta herrien arteko bidea egiten dute bizkarreko joareak astinduz eta lurraren esnatzea irudikatuz.

ARIZKUN

Neguko lozorrotik esnatu eta herriko jendea izutu egiten du **Hartzak** Arizkun, zaindari baten konpainian doala.

5. Inauteriak Aiaraldean

Aiaraldean ere badira, inauteriei lotuta, azken urteetan berreskuratu diren ohitura eta usadio zaharrak. Horren adibide dira Amurrioko Kakarroak edo Laudioko Lezeagako Sorgina.

KAKARRO BIRIGARRO

Amurrioko inauterietako pertsonaia nagusia da Kakarro Birigarro. Lastozko txanoa soinean daraman eta aurpegia zapi zuriz estalia duen pertsonaia zirikatzailea da Kakarro. Horrekin batera txerri maskuri puztua eraman ohi du eskuan, herritarrak egurtzeko.

Inauterietako asteartean Baranbion kalejira egiten zuten Kakarroek 1955. urtera arte. Egun berean kapa beltza daraman Kakarro Judas erretzen dute Amurrioko Juan Urrutia plazan. Amurrioko Gazte Asanbladak pertsonaia tradizionala berreskuratzeko ahalegina egin du azken urteetan.

LEZEAGAKO SORGINA

1982az geroztik Laudioko inauterietako pertsonaia nagusia da Lezeagako Sorgina. XIX. mendeko kondaira modernoan du jatorria pertsonaiak: Iñarrondo arroilan bizi zen Lezeagako Sorgina eta erratz gainean ateratzen zen hegan bihurrikeriak egitera.

Laudioko inauterietako kalejirako parte hartzaileak lagunduz joan ohi da Lezeagako Sorgina. 2019ra arte Herriko Plazan erretzen zuten sorginaren panpina, inauterietako azken egunean. Urte hartatik aurrera erretzeari utzi eta sorgina omentzeari ekin zioten, “sorgin guztientzako aitortza gisa”.

Martxoaren 16an egingo dute Aiaraldeko VI. Berdintasun Martxa

Urteroko hitzordua bilakatu den Aiaraldeko Berdintasun Martxaren edizio berria antolatuko dute aurten ere. Aurtengo ibilaldia martxoaren 16an izango da, eta honezkero zabalik dago izena emateko epea.

Iragan otsailaren 19an egin zuten aurkezpena Laudioko Lezeaga aretoan, eta Altzarrate Kirok taldeko kideek ekimenaren xehetasun guztiak eskaini zituzten.

Martxoaren 16an Amurrioko Juan de Urrutia plazatik zein Laudioko Herriko plazatik abiatuko da martxa, 10:00etan. Bi ibilbideek Nerbioi

ibaia ren ertza jarraituko dute eta Luiaondo izango dute gertaleku. Ohikoan bezala, lehia gabeko proba izango da. Martxak 12 kilometroko luzera izango du, eta Nerbioiko parke linealaren ibilbidea jarraituko du.

Izen ematea zabalik

Martxan parte hartu nahi duen orok du zabalik dagoeneko izena emateko aukera. Laudioko udaltexean eta Amurrioko Kultur Etxean jarriko dituzte izena emateko postuak. Laudion 10:00etatik 14:00etara egongo da inskripzio-mahaia zaba-

lik. Amurrion aldez 17:00etatik 19:00etara astelehenerdik ostegunera, eta 11:00etatik 13:00etara ostiraletan. Inskripzioak 10 euroko kostua izango du eta, horrekin batera, kamiseta bat oparitu dute.

Izena emateko epea ibilaldiaren egunera arte (martxoak 16) edota plaza guztiak bete arte luzatuko da.

Ibilaldiaren ondorengo egunetan sari bana-keta egingo dute, batz besteko denborak kontuan hartuta. Laudioko Lezeaga Aretxean egingo dute ekitaldia.

MUSIKA

03.22 Larumbata

10:30 OROZKO
WORKSHOP
BOTANICAL FELT
Kultur Etxea

IKUSKIZUNAK

03.14 Ostirala

19:00 URDUÑA
LOS INALTERABLES
Antezelana
Orduña Hiria Museoa

03.14 Ostirala

19:00 LAUDIO
BERTSO-SAIO FEMINISTA
Aner Peritz, Haira Aizpurua,
Eukene de los Aires eta
Haizea Aranarekin
Kasinoa

03.15 Larumbata

12:00 OROZKO
BERTSOLARI TOPAKETA
Zubiatur Plaza

03.16 Ostirala

18:00 URDUÑA
MINBIZIAREKIN BIZITZEA
OLERKIETAN
Olerki musikatuak
Alondegia

03.22 Larumbata

19:30 AMURRIO
ANTZERKI LABURREN XI.
JARDUNALDIAK
Amurrio Antzokia

FAMILIA JARDUERAK

03.14 Ostirala

18:00 ARETA
EMOZIOEI BURUZKO IPUINAK
Aretako Herri Eskola

03.15 Larumbata

17:30 LAUDIO
SORGIN ZAPATUAK
Gardeako Gizarte Etxea

03.22 Larumbata

17:30 LAUDIO
SORGIN ZAPATUAK
Lezeaga Aretoa

BESTELAKO JARDUERAK

03.13 Osteguna

19:00 OKONDO
AUZO BATZARRAK
Basoalduko bidea eta
Jandiola
Kultur Etxea

03.15 Larumbata

11:00-21:00 LAUDIO
AIARALDETIK
INDEPENDENTZIARA

MUSIKA

03.15 Larumbata

21:00 LAUDIO
DJ FESTA
Alaraldetik
Independentziara Jaialdia
Gure Aukera elkarte

03.22 Larumbata

19:00 LAUDIO
HARDCORE KONTZERTUA
Drumgorri aretoa

03.22 Larumbata

21:30 URDUÑA
LOZA NDP, ALTXAPORRU
ERROMERIA, DJ DELGARRO
Kintoen Jala
Foru Plaza

KIROL JARDUERAK

03.15 Larumbata

16:00 LAUDIO
XXXV. AIARAKO BIRA
Audio-Laudio
Aldai Plaza

03.15 Larumbata

18:00 TERTANGA
ARABAKO BOLATOKI
TXAPELKETA
Bolatokia

03.16 Igandea

09:30 AMURRIO
AMURRIO TRAIL
LASTERKETAREN IBILBIDE
LABURRA EZAGUTZEKO
AUKERA
Juan Urrutia Plaza

03.16 Igandea

10:00 AMURRIO / LAUDIO
BERDINTASUNAREN
ALDEKO VI. IBILBIDE
NEURTUA
Nerbioiko parke lineala

03.16 Igandea

10:30 OROZKO
XXXV. AIARAKO BIRA
Orozko-Madaria
Zubiatur Plaza

03.16 Igandea

11:00 URDUÑA
ARABAKO BOLATOKI
TXAPELKETA
Bolatokia

03.21 Ostirala

17:00 LAUDIO
LAUDIOKO GAZTE
MUNDIALITO
ANTIARRAZISTA
Lamuza Parkea

03.21 Ostirala

19:30 ARRANKUDIAGA
ARRANKUDIAGA KO

Aiaraldetik

independentzia aldarrikatuko dute

Ernai Gazte Antolakundeak egun osoko egitaraua prestatu du Laudion datorren martxoaren 15erako. *Aiaraldetik Independentziara*/lelopean gazteak elkartu eta udaberrian Berriozarren ospatuko den Gazte Topagunerako motorrak berotuko dituzte. Herri bazkarirako tiketak salagai daude oraindik Laudioko El Lio eta Ilargi tabernetan eta Amurrioko Txokogorrin.

Erauntsi Egunaren

edizio berri bat ospatuko dute Urduñan datorren martxoaren

Iazko edizio arrakastatsuaren ostean, ekimena errepikatzea erabaki du Urduñako Erauntsi Dantza taldeak eta egun osoko egitaraua prestatu du datorren martxoaren 15erako. Iaz bezala Erauntsi Eguna dei-tu diote ekimenari eta hiriko txoko desber-dinetan garatuko dituzte ekintzak.

Egun osoko egitaraua

Eguna dantza-poteoarekin abiatuko dute 13:00etan, eta 15:00etan herri bazkaria egin-

go dute Foru Plazan. Bazkalostean herrijola-sakegingo dituzte Foru Plazan bertan. Arra-tsaldean dantza plazarekin girotuko dute hi-ria, eta Saltoka taldea arduratuko da dan-tzaldia musikaz eta umore onez dinami-zatzeaz. 21:00etatik aurrera ere egongo da dantzatzeko parada. Izan ere, Saltoka tal-deak dantza-plaza ostean erromeria giroa-rekin alaituko du Urduñako Foru Plaza. He-rri bazkariko tiketak 15 euroan saldu dituz-te Alondegian.

Kartelera

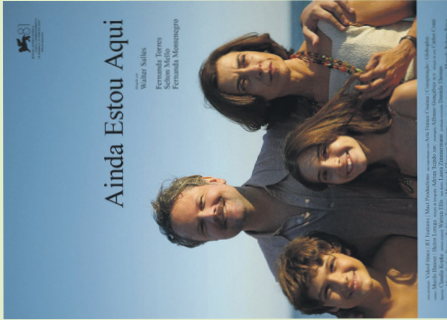
AMURRIO ANTZOKIA
Vermiglio
MARTXOAK 16, 17
IGANDEA ETA ASTELEHENA
(5 / 3,75 euro)

19:00

DONIBANE ARETOA
Mi querida cofradía
MARTXOAK 16
IGANDEA (3,5 euro)

19:00

AMURRIO ANTZOKIA
Aún estoy aquí
MARTXOAK 23, 24
IGANDEA ETA ASTELEHENA
(5 / 3,75 euro)

19:00

DONIBANE ARETOA
A tiempo completo
MARTXOAK 23
IGANDEA (3,5 euro)

19:00

03.21 Ostirala
19:30 ARRANKUDIAGA
ARRANKUDIA GAKO
NEGUKO BOLA
TXAPELKETA
Bolaletxea

03.22 Larumbata
16:00 OKONDO
XXXV. AIARAKO BIRA
Okondo-Markuartu
Okondo

03.23 Igandea
09:30 LAUDIO
XXV. UDABERRIKO MENDI
IBILALDIA
Ugarteko plaza

03.23 Igandea
10:30 AMURRIO
XXXV. AIARAKO BIRA
Amurrio-Amurrio
Juan Urrutia Plaza

TAILERRAK ETA
IKASTAROAK

03.13 Osteguna
18:00 OKONDO
MOZZARELLA GAZTAK
EGITEN IKASTEKO
TAILERRA
Kultura Etxea

03.13 Osteguna
18:00 LAUDIO
YARE FEST MUSIK
TAILERRA
Laia Laudio antolatuta
Kasinoa

03.15 Larumbata
11:00 OKONDO
ZUHAITZ EGUNA
Inusketa taller teoriko eta
praktiko
Kultura Etxea

03.16 Larumbata
11:00 ARTZINIEGA
MUSEO BIZIA
Xaboiak egiteko tailerra
Artziniega Museoa

03.19 Asteazkena
17:00 URDUÑA
OSASUN ESKOLA:
EUTANASIARI BURUZ HITZ
EGIN DEZAGUN
Alondegia

21.21 Ostirala
18:30 ARTZINIEGA
ORTIZ DE MOLINILLO
ETA VELASCOTARREN
ARMARRIAK
Udaletxea

11:00-21:00 LAUDIO
AIARALDETIK
INDEPENDENTZIARA
Ernai gazte Antolakundeak
antolatuta
Herriko Plaza

03.15 Larumbata
13:00 URDUÑA
ERAUNTSI EGUNA
Foru Plaza

03.15 Larumbata
19:00 AMURRIO
URREZKO GUK GALA
Amurrio Antzokia

03.16 Igandea
10:00-14:00 URDUÑA
AUKEREN AZOKA
Foru Plaza

03.17 Astelehena
10:00 AMURRIO
TTIPI-TTAPA IBILALDI
PARTEKATUAK
Juan Urrutia Plaza

03.17 Astelehena
18:30 AMURRIO
SUEÑOS Y VASIJAS
Liburuaren aurkezpena
Liburutegia

03.19 Asteazkena
18:00 LAUDIO
LOLA VENDETTA
Liburuaren aurkezpena
Lezeaga Aretoa

03.21 Ostirala
20:00 AMURRIO
AUTISMO AIARALDEAREN
ALDEKO ELKARTASUN GALA
Amurrio Antzokia

03.22 Larumbata
10:30 URDUÑA
URDUÑAKO KINTOEN JAIA
Foru Plaza

03.23 Igandea
10:00 Okondo
BASERRI AZOKA
Garaikoetxea parkea

INFO +
aiaraldea.eus

elkarrizketa

“Eskualdean lehentasun handiegia eman zaio enpresa handiari, eta enpresa txikia ez da inoiz kontuan hartu”

GORKA AGUIRRE ASTOLA (Legutio, 1969) LANEAN AIARALDEAN FEDERAZIOKO PRESIDENTEA DA. LAUDIO ETA AMURRIOKO ENPRESA ZEIN MERKATARIEN ELKARTEEN INDARRAK BATU DITUZTE EGITASMO BERRI HORRETAN. PROIEKTUAREN NONDIK NORAKOEN ETA ESKUALDEKO EGOERA EKONOMIKOAK DITUEN ERRONKEN INGURUAN MINTZATU DA AIARALDEA KOMUNIKABIDEAREKIN.

Testua eta argazkia
Txabi Alvarado Bañares

Lanean Aiaraldean federazioa aurkeztu zenuten iragan otsailaren 27an. Nondik sortzen da egitasmoa? Zer ezberdintasun ditu lehenago sortu diren antzeko beste ekimen batzuekin alderatuta?

Iaz hasi ginen, 2024an. Audio Group-etik (Aguirre elkarte horretako presidentea ere bada) telefono deiak izan genituen Amurrioko enpresen elkartearekin. Ordura arte Audiok bere elkarteak zituen eta Amurriok bereak, eta bakoitzak bere bidea egiten zuen.

Jardunaldi batean batu ginen, Reforren, eta Amurrioko elkartekoek proposatu ziguten bilera bat egitea bakoitzak zer egiten zuen ikusi eta zer aukera egon zitezkeen ikusteko. Uztailean egin genuen bilera, Laudion. Etorri ziren Iñaki Vivanco (Apill-eko presidentea), Jon Aspuru eta Gaizka Barañano, eta Audio Groupetik egon ginen Aitor Basterra, Iñigo Zornoza eta hirurok.

Harreman ona sortu zen gure artean, eta ikusi genuen Amurriokoek gauza batzuk egiten zituztela eta guk beste batzuk, osagarriak. Orduan pentsatu genuen hitz egiten jarraitzea, elkarrekin zer egin genezakeen ikusteko.

Eskualdeko enpresa txiki eta ertainak ordezkatu nahi dituzue.

Federazioan gauden enpresa gehienak oso txikiak gara. Gometegui da handiena, hirurogehi langile baino gehiagorekink bost, hamar edo hamabost pertsonakoak gara. Gure beharrak eta enpresa handienak oso ezberdinak dira. Guk gauza txikiak landu behar ditugu. Enpresa txikion beharrak ez dira handiek dituzten berdinak, eta uste dut Aldunditik edo Jaurlaritzatik etorri diren ekimenetako askok ez dutela bat egin enpresa txikiok dugun filosofiarekin. Enpresa txikiak eguneroko lanean zentratzen dira, eta Aldunditik, Jaurlaritzatik edo beste erakunde batzuetatik etorri daitezkeen laguntzekin gertatzen da, askotan, ez dakitela existitzen direnik ere, eta askotan diluitu egiten direla, enpresa handietan amaituz gehien jota. Horregatik, federazioaren helburua bada denak batzea eta denon artean lan egitea (denbora eta konfiantza behar da horretarako), erreferentziazko puntu bilakatu ahal izateko administrazioaren eta enpresa txikiaren artean. Hori da ezberdintasuna: enpresa txikiaren ordezkari izan nahi dugu. Badugu handien beharra: Tubacex, Amurrio Ferrocarril, Tubos Reunidos, JEZ... gustatuko litzaiguke euren gu kontuan izatea eta baita federazioan

parte hartzea moduren batean. Europatik datozen gauza berrien bitartekari izan daitezke. Azken finean, euren mundura esportatzen dute eta badakite zer den mundua eskatzen ari dena.

Eskualdetik askotan dagoen irudia bada badaude-la hiruzpalau enpresa handi eta besteak euren atzetik doazela, handien hornitzaile funtzioa betez. Hori horrela da?

Bai eta ez. Orain Guardianena dago mahaigainean. Sekulako kolpea da, egia da. 171 familia daude bertan, eta inpaktua oso gogorra da eta hedabide guztietan agertzen da. Hiruzpalau langileko tailer txiki batek ixten badu, aldiz, inor ez da konturatzen. Albiste guztiek diote Aiaraldean enpresak ixten direla, krisia... baina ez da egia. Federazioan, adibidez, hirurehun enpresa baino gehiagogaude, eta bakoitzak hiruzpalau langile dituela kontuan hartzen baduzu, mila pertsona baino gehiagogaude lanean. Orain arte dependentzia handia egon da enpresa handiekiko, jende gehienak eurentzat egiten zuelako lan. Baina, nire ustez, egoera aldatu da. Tubacexen egondako greban, adibidez, hornitzaile funtzioa betetzen zuten enpresek ikusi zuten ezin zutela bezero ba-

elkarritzeta

karraren menpe egon, eta orduz gerotik uste dut hasi direla zabaltzen. Nire ustez enpresa txikiak ez gaude hain txarto, eta hori ere ikusi behar da.

Zeintzuk dira federaziotik dituzuen asmo eta proiektuak?

Idea bada Aiaraldea mapan jartzea, modu positiboan, eta elkarlana bilatzea horri begira. Aiaraldeak jarraitzen du metalaren eraldaketan oso zentratutako eskualdea izaten. Horregatik, posible balitz, nahiko genituzke negozio lerro berriak bilatu, hemen daudenekin bateragarriak izan daitezkeenak.

Lehenbizi, ikusi behar dugu zerk egin dezakeen bat zonaldearekin, erakargarriagoa egiteko. NASA ekarriko dugu hona? Ez. Laborategi farmazeutiko bat? Ba agian ezta, zonaldean ez dagoelako bere jarduna osatu dezakeen beste enpresarik. Uztargarriak izan daitezkeen zerbitzuak bilatu behar ditugu, hona etortzean ikusiko dutenak zonalde hau interesgarria dela, zerbitzu osagarriak eskaini ditzakeelako.

Hori da baliatu nahi dugun hanketako bat. Horrez gain, bi lerrotan egin nahi dugu lan. Alde batetik, epe luzerako proiektuak daude. Adibidez, zonalde honetan bada go erabat hilik dagoen trenbide-lerro bat, martxan jarri ahalko litzatekeena zenbait merkantzia pisutsu garraiatu eta, modu horretan, karbono arrastoa murrizteko. Proiektu horretan ari gara lanean Adif-ekin, martxan jarri daitezkeen ikusteko.

Gainera, Aiaraldeko Berehalako Ekintza Planetik ere gustatuko litzaziguke lerro batzuk ateratzea modu errazean inplementatu ahalko liratekeenak.

Federazioak baditu baliabideak aipatutako proiektuak burutzeko?

Dirua behar duzu, ez dago besterik. Horregatik, federazioan dauden elkartek dirua jarri dute lehenengo gauzak mugitzeko. Horrez gain, dirua jarri dute baita Foru Aldundiak, Aiarako Kuadrillak zein Audio edo Amurrioko Udalek. Asmoa da diru horrekin bulego bat irekitzea. Baina hori erraza da, bulego bat utziko digutela ia ziur Audioko Tokiko Garapen Agentziako eraikineko beheko solairuan. Horrez gain, aurtan bertan per-

tsona bat izan nahiko genuke, eguneroko lana mugitzeko, ahal bada zortzi ordu egunean egongo dena lanean.

Aiaraldeko Berehalako Ekintza Plana aipatu duzu. Zer gustatuko litzaziguke lortzea plan horretatik?

Asmoa bada gurekin kontatzea plan horretatik edo edozein administrazio publikotik hona zeozer ekartzeko saiakera egiten den guztietan. Gu ez gara mugatzaileak izango, administrazioek egokien ikusten dutena egingo dute, baina guk izan dezakegu hemengo errealitatearekiko begirada askoz hurbilago bat.

Lanean Aiaraldean aurkezteko eginiko ekitaldian Ramiro Gonzalez Ahaldun Nagusiak aipatu zuen paktu bat behar dela "Aiaraldearen lehiakortasunaren alde". Gauza asko ulertu daitezke horrekin: kostu laboralak jaitsi behar direla, eskualdean dagoen "giro gatazkatsua" gainditu behar dela...

Nola ikusten duzue zuek? Zer da benetan eskualdeak behar duena?

Ez dakit paktu bat egin behar den... alienatzen saiatu behar gara. Niretzat gauzak ez dira ez zuriak ez beltzak, grisak daude alde guztietan. Bilerak izan ditugu alderdi politiko zein sindikatuarekin. Sindikatu bakarrekin bildu gara momentuz, agenda kontuengatik ezin izan garelako besteekin hitzartu. Denok dugu arrazoia, baina parte batean. Egia, azken finean, ez dauka inork.

Badago kontu bat nire ustez egia dena, eta hau Gorka bezala erantzungo dizut. Nire ustez hemen egon dira lan-gatazkak kanpoan ondo ikusi ez direnak, baina batzuetan agian albisteak ere nahastu egiten dira. Sindikalismoak egon behar du, eta sindikalismoak langileak babestu behar ditu, beharginek behar dituztelako baldintza duin, on edo dena delako batzuk. Baina horrek ez du esan nahi enpresariak deabru batzuk garenik. Alienatzean dago gakoa. Sindikatuetakoa batekin bildu ginean pozik atera nintzen bileratik, ikusi nuelako gauzak landu daitezkeela. Uste dut sindikalismoari interesatzen zaiola enpresak existitzea, langileak egongo direlako. Eta, gustatu ala ez, enpresak geroz eta gehiago irabazi orduan eta baldintza hobetoetan egon daitezke langileak (egon daitezke esango dut).

Beraz, eurak eta gu paraleloan joan gaitezke. Guk jaingo bagenu praktika txar batzuk daudela saiatu ahal ginateke langileen eskubideak errespetarazten. Baina beti saiatzen da batzuk beste batzuen aurka jartzen (eta hedabideetan hala gertatzen da). Gure asmoa kontrakoa da, eta hori izan zen sindikatuarekin biltzeko izan genuen arrazoietakoa bat. Hori saltzen jarraitu behar dugu: enpresa asko direla gauzak ondo egiten dituztenak.

Enpresa ertain eta txikietan, betiere.

Bai. Enpresa handiak, azken finean, multinazionalak dira, eta 400 pertsona daudenean azkenean zenbaki bat bilakatzen gara. Hori ohikoa izaten da. Baina enpresa ertain eta txikietan, gehiengo garen horietan, uste dut gutxi gorabehera errespetatu daitekeela.

Orduan, bateragarria da lan baldintza duinen aldeko borroka eta lehiakortasuna sustatzea?

Bai. Eskubideak eskubideak dira, eta hori borrokatu behar da, baina behar den moduan.

Beraz, lan baldintza duinen aldeko borroka oztupoa ez bada, zein da eskualdeak behar duen aldaketa?

Zenbat albiste on atera dira Aiaraldeari buruz azken urteetan? Enpresa munduari buruz hitz egiten badugu, grebak eta itxierak baino ez dira agertzen, albiste txarrak beti. Zonalde bati albiste txarrak soilik ateratzen badizkiozu enpresariak hori soilik ikusiko du, ez du beste ezer ikusiko. Uste dut eskualdearen irudia badagoe la apur bat zikindua. Norbaiti Aiaraldeari buruz galde-tzen badiozu Guardianen itxiera eta Tubacexeko greba aipatuko dizkizu. Zerbait gehiago? Zerbait ona enpresaren bati buruz? Ez dakite zer dagoen ere. Hortik abiatzen gara, duela hainbat urtetatik hona. Nire ustez lehentasun handiegia eman zaio enpresa handiari, eta enpresa txikia ez da inoiz kontuan hartu. Handietako batek zeozer esaten duenean Jaurilaritza zein Foru Aldundia harengana doaz. Baina txikiak ere hor gaude, eta uste dut apur bat ahaztuta izan gaituztela. Hori da federazioa sortzearen atzean dagoen arrazoia: hemen gaude, denak batuta pisua izan dezakegu eta, gainera, arriskua dibertsifikatzen dugu.

elkarriketa

“Endometriosisia gizonek pairatuko bazenute, oso bestelako egoera batean egongo ginateke”

ENDOMETRIOSIAREN NAZIOARTEKO EGUNA DA MARTXOAK 14. **AINTZANE CUADRA MARIGORTA**ri (Amurrio, 1994) GAIXOTASUN HORI DIAGNOSTIKATU ZIOTEN URTARRILEAN, LEHEN SINTOMAK DUELA LAU URTE NABARITZEN HASI ZEN ARREN. GAITZ HORRI IKUSGARITASUNA EMATEAREN BEHARRAZ MINTZATU DA.

Testua eta argazkia
Txabi Alvarado Bañares

Endometriosisia diagnostikatu berri dizute, baina duela lau urte hasi zinen sintomak nabaritzen. Nolakoa izan da prozesua?

Duela lau urte hasi nintzen odol galerekin, eta larritzen hasi nintzen. Ez zen hilerokoa jaitsi behar zitzaidanean. Bazen harreman sexualak izan eta gero edo bitartean, edo hilerokoa izan eta bi astetara...Orduan, apur bat kezkatzen hasi nintzen, ikusi nuelako hori ez zela normala. Beherakoarekin ere hasi nintzen, botaka egiten, idorreriarekin... sintoma batzuekin apur bat larrituta. Medikuarenera

joan nintzen eta zer gertatzen zitzaidan azaldu nion: odol galerak nituela, harreman sexualetan min pilo sentitzen nuela (unean bertan edo ordu zein egunak pasata)... Ginekologoarengana bideratu ninduen berak. Bertan behaketa bat egin zidaten eta ikusi zuten kiste bat nuela ezkerreko obulutegian. Baina ginekologok ez zion aparteko garrantzirik eman. Nik jarraitzen nuen oso gaizki egoten, minarekin, ia hamar kilo argaldu nituen oso denbora gutxian... Gauzak hala, nire kabuz aztertzen hasi nintzen, nire sintometatik abiatuta. Orduan ikusi nuen endometriosisia izan ahal zela. Hurrengo kontsultan ginekologoari galdetu nion ea hori izan zitekeen eta berak baietz esan zidan.

Orduan diagnostikatu zizuten gaixotasuna?

Ez. Beste proba batzuk egin zizkidaten eta lau urte behar izan dituzte diagnostikoa osatzeko. Niri orain egin didate erresonantzia magnetikoa, abendu-urtarrilean.

Eta nola igaro dituzu lau urte hauek?

Ginekologoak hasieran ez zion garrantzi askorik eman, esan zidalako kiste ez zela oso handia printzipioz. Izan nuen bigarren kontsultan Ornibela jarri zidan (baginan jartzen den eraztun antisorgailua), hormonazioa frenatzeko.

Hiru hilabetero behatzen egon ginen, kistearen bilakaera ikusteko. Ginekologoak uste zuen nire

elkarritzeta

gorputzak agian birxurgatu zezakeela, baina ez zen horrela izan. Nik jarraitu nuen nire kabuz ikertzen ea zer gehiago egin zitekeen, oso gaizki egoten jarraitzen nuelako.

2024ko maiatzean nik eskatu nuen erresonantzia magnetikoa egitea. Gaiaz irakurri nuen eta elkarte batekin harremanetan jarri nintzen, eta bertan esan zidaten nire eskubidea zela proba hori egitea, jakiteko benetan ea endometriosisa zen nuena eta jakiteko ea sakona zen edo ez. Ginekologoari eskatu nion hori, eta esan nion baita uste nuela nire gorputzak ez ziola berak jarritako tratamenduari ondo erantzun.

Horren ostean, Osakidetzan nire bolantea galdu

zuten, eta sei hilabetez egon naiz itxaroten, Usansoloko Ospitaletik deitu zidaten arte. Urtarrilaren 3an ginekologoak, sekulako hoztasunarekin, esan zidan banuela endometriosisa ezkerreko obulutegian, eskumakoan ere apur bat hazi zitzaidala eta orduan bai, banuela pelbiseko endometriosi sakona. Horrez gain, apur bat igotzen hasi omen zait, eta badut gaixotasuna baita digestio hodian.

Hori ikusita, tratamendua aldatu didate eta une honetan hilerokorik gabe nago.

Nola jaso zenuen albistea?

Ez nuen oso ondo hartu. Antsietate askorekin ateratzen nintzen kontsultatik. Negarrez hasi nintzen,

beldurrarekin. Oso bakarrik sentitu naiz prozesuan zehar, ez didate informaziorik eman. Zer sintoma nituen edo nola sentitzen nuen esaten nuenean beti gutxietsi dute nik sentitzen nuena. Horregatik, behin diagnostikoa emanda... gaizki, apur bat sentitu nintzelako beldurrarekin, etsipenarekin... etapa berri bat hasten da. Nik, adibidez, ama izan nahi dut eta gaixotasuna honek aukerak murrizten ditu. Horregatik, une honetan ez nago oso ondo.

Arreta psikologikoa eskatu dut, uste dudalako une honetan behar dudala. Hor daude nire familia, bikotekide eta lagunak, baina uste dut profesional baten laguntza behar dudala. Baina nire medikuak ez du horrela ikusten eta eman didan gauza bakarra Lorazepam pilulak izan dira. Nik ez dut pilula gehiago behar, arreta psikologikoa da behar dudana. Orain banago dieta aldatzen, zoru pelbikoko fisioterapeutara joaten, osteopata batekin... alternatibak bilatzen, aukera bakarra ez daitezen hormonak izan. Gogorra da psikologikoki eta emozionalki.

Sintomak ere oso gogorrak dira. Adibidez, jan behar dudak bakoitzean urduri nago ez dakidalako digestioa ondo egingo dudak, tripa puztuko zaidan edo komunera korrika joan beharko naizen. Antsietatearekin, beldurrarekin, etsipenarekin eta ezjakintasunarekin nabil uneoro. Ze, gainera, gaixotasun kronikoa da, ez du sendatzeko modurik.

Orain, adibidez, hamar egun igaro ditut beherakoarekin, buruko minarekin, oso nekatuta... horrela nola jarraitu dezakezu zure egunerokotasunarekin? Fisiokoki eramateko oso zailak diren sintomak dira, nire ustez.

Zertan datza endometriosisa?

Gertatzen dena bada endometrioak itsaspenak sortzen dituela gorputzaren beste organo batzuetan. Hilerokoaren prozesu horretan dena bota beharrean, endometrioaren zati horiek hasten dira gorputzaren beste organo batzuetara itsasten.

Oso ikerketa gutxi daude. Ez dakite zergatik agertzen den ezta zer adin den probableena. Edozein adinetan agertu daiteke.

Zer aholku emango zenioke endometriosisa izan dezakeela sumatzen duen emakume bati?

Bai ala bai medikuarenera joatea. Sintoma horiek ez dira normalak. Niri batzuetan esan didate oso pertsona urduria naizela eta gertatzen zitzaidana antsietateagatik izan zitekeela, edo nengoelako etapa batean zeinetan urduariago nengoen... ez, hor jarraitu behar duzu temati, probak egitea eskatzeko.

Ginekologoari eskatuko nioke behaketa egitea ekografia bidez, eta Usansoloko ospitaleko endometriosi unitatera bidaltzea, eta bai ala bai erresonantzia magnetikoa egitea jakiteko zer organotan dagoen endometriosisa.

Kontu orokortua da diagnostikoak berandu egitearena?

Bai. Normalean diagnostikoa ematen zazpi-hamar urte tardatu dezakete.

Eta hori zergatik, ezezagutzagatik?

Nire iritziz pertsonala da erresonantzia magnetikoak garestiak direla eta saiatzaren direla hori ahalik eta gehien atzeratzen.

Horrez gain, bai uste dut askotan dela ezjakintasuna, ez dagoela interesik. Erabat konbentzitua nago baita ere hau gertatzen dela emakumeok pairatzen dugun gaixotasun bat delako. Gizonek pairatuko bazenute, oso bestelako egoera batean egongo ginakeke.

kultura

ZIORTZA KARRANZA RAMIREZ (Arrigorriaga, 1982) PSIKOLOGO ETA SEXOLOGOAK AROMAS ELEBERRIA ARGITARATU ZUEN ABENDUAN. TERAPIA OSO HUNKIGARRI BATEN ONDORIOZ ABIATU ZUEN TESTUA ETA LORTZEN DIREN ETEKINAK VALENTZIARA BIDALIKO DITU.

Testua eta argazkia
Aitor Aspuru Saez

Abenduan argitaratu zenuen *Aromas*, zein genero landu duzu liburuan?

Eleberri errealista da. Eman daitekeen egoera bat agertzen da.

Psikologoa zara eta doluan lan egiten duzu, bereziki. Zure esku-hartze batean sortu zen liburuaren inspirazioa, ezta?

Bai, terapian laguntzen ari nintzen ama bat eta aitona-amon batzuk, amaren alaba aitak erail zuelako. Oso esku-hartze potentea izan zen, sekulako mina sentitzen

nuen eta kriston amorrua. Inoiz sentitu ez nuen amorrua sentitu eta bideratu behar nuen.

Horretarako erabili nuen idazkera terapeutikoa. Hasi nintzen idazten hortik ea zer ateratzen zen eta handik sortu zen *Aromas*.

Nola egituratu duzu?

Hiru ataletan. Hiru usain ezberdin dira. Atal bakoitzean hiru protagonista nagusi daude. Bat da Ekhi, zortzi urteko umea. Berak idazten du bere egunkarian.

Gero Felisa dago. Ekhiaren amona da eta berak parte hartzen du idazketa klub batean. Azken pertsonaia da Luci, oso emakume berezia. Ez dago narratzailerik, guztiek idazten dute lehenengo pertsonan.

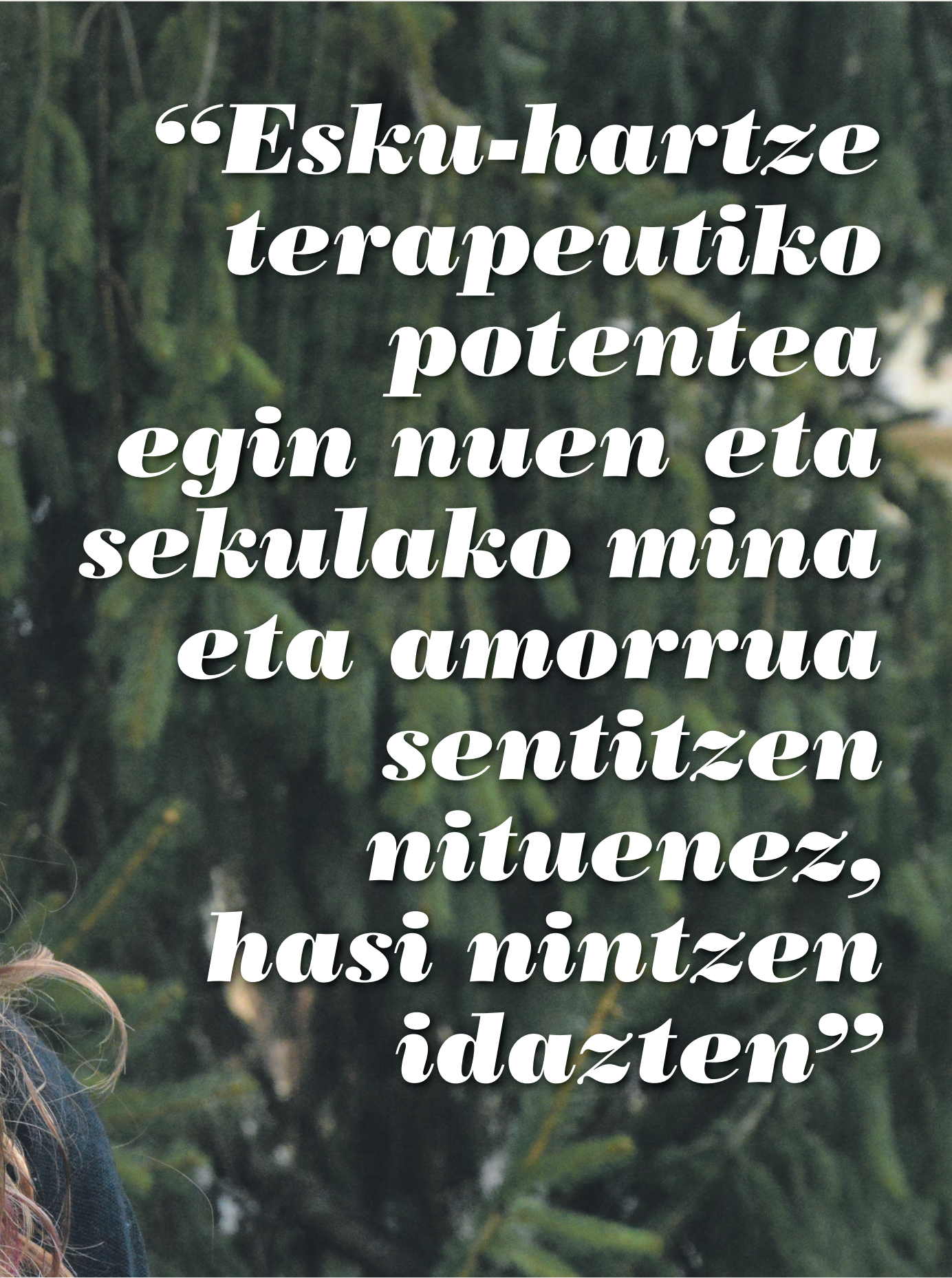
Prozesu oso luzea izan da idaztea?

Bi urte behar izan ditut idazteko eta sentitzeko mundura atera behar zela. Bi urte horietan idazten, berridazten, laburtzen... aritu naiz. Idatzi nuen eta gero garbiketa egin nuen ikusteko benetan non zegoen mamia. Ez ditut gogoko mamirik ez duten liburuak eta uste dut bere puntuan utzi nuela.

Lagundu zenuen familiarekin hitz egin duzu liburua argitaratzeko?

Ez. Ez dut haiekin hitz egin. Izan ere, istorio honek ez dauka zerikusirik eurek bizi izandakoarekin baina duela bi aste amarekin elkartu nintzen eta oparitu nion liburua. Berez, eleberriaren lehenengo orrialdean ematen dizkiet

kultura

“Esku-hartze terapeutiko potentea egin nuen eta sekulako mina eta amorrua sentitzen nituenenez, hasi nintzen idazten”

eskerrak berari eta bere alaba Alisari. Poztu zen eta aurreko astean bidali zidan audio bat esateko oso gogoko izan duela eta saiatuko dela zabaltzen, berarentzat ere garrantzitsua baita liburu hau munduan egotea, gizarte maitagarriagoa lortzeko guztion artean, erasorik gabe.

Zein ibilbide egin duzu liburuarekin?

Momentuz egin ditut bi aurkezpen eta hurrengo hila-betean liburu sinadura daukat Bilbon. Abenduan argitaratu zuten eta, Gabonen ondorioz, dena egon da geldirik. Orain hasiko gara mugitzen.

Zer moduzko harrera izan du?

Oso positiboa. Mezu pilo jasotzen ari naiz, bai ezagunen

zein ezezagunen aldetik. Esan didate oso gogoko izan dutela eta saiatuko direla institututan mugitzen. Ikastetxeetan lantzeko bere mamia dauka. Denbora bideratzen dute institutueta irakurtzera eta liburu honetan maitasun eredu ezberdinak agertzen dira —polimaitasuna, monogamia—, baita dolua, emozioen kudeaketa ere... Badaude gaiak patxadaz lantzeko, ikastetxeetan zein irakurketa klubetan.

Edonola ere, edonork irakurri dezake, nire ustez liburuak badu gauza magikoa, edo horrela sentitzen dut nik, irakurle bakoitzari ematen diola irakurri behar duen mezua.

Zein mezu mota dira horiek?

Bitxia da. Batzuei laguntzen die euren emozioekin

konektatzen. Beste batzuei dolu prozesua bideratzeko. Emakume batek aipatu zidan konturatu zela zein garrantzitsua zen bere bikotearekin paperak ondo egitea, bada ez bada berari zerbait gertatzen zitzaion, ez gelditzeko ezer gabe.

Edo maitasunari buruz hausnartzeko, edo bikote ereduari buruz... Bakoitzak ateratzen du irakurri behar duena.

“Uste dut irakurtzeak sentitzeko beste modu bat ematen duela”

Zergatik Aromas izenburua?

Ekhirentzat oso garrantzitsuak dira inguruan dituen usainak eta usaimena oso zentzumen garatua da bere kasuan. Uste dut irakurtzeak sentitzeko beste modu bat ematen duela; botika edo puxika baten usaina. Nire aburuz, kontaketa gelditzeko modu bat da. Usaimena oso modu inkontzientean sartzen da garunean eta inportantea da horri tarte bat egitea.

Liburuaren etekinak elkartasun ekimen batera bideratuko dituzu.

Bai, Valentzian tanta hotzaren hondamendia gertatu zenean astebete eman nuen han eta oso hunkigarria izan zen psikologikoki laguntzea. Valentziara joateko aireportuan nengoela, argitaletxeak deitu zidan esateko liburu atxera helduko zela.

Han ikusitako minaren ondorioz, iruditu zaitzaidan polita litzatekela hara bidaltzea lortutako dirua. Izan ere, han badaude dena galdu duten herritarrak eta edozein laguntza handia da eurentzat.

Zer topatu zenuen Valentzian?

Bufff. Topatu nuen kaosa. Heldu nintzen uholdeak gertatu eta astebete beranduago eta oso gogorra zen dena. Kanean egiten nituen esku-hartzeak, baita etxean ere. Bazeuden aurretik laguntza psikologikoa eskatu zutenak, ezin zutelako lorik egin, edo jan, edo flashback handiak zituelako buruan.

Dena ondo antolatua zegoen, aintzat hartuta boluntarioen lana zela, baina sentsazioa zen ez zegoela erakunderik hori bideratzen. Norberak egiten zuen ahal zuena. Ikusi nuen mina eta zein gogorra den aurrera egitea dena edo lagunak galdu dituzunuean. Hemendik aurrera laguntza oso handia beharko dute.

Gehiago idatziko duzu?

Idaztea oso gogoko dut, txikitatik egiten dut eta badaukat beste liburu bat erdi idatzita, baina autolaguntzakoa da. Momentuz, eleberria egiten ez naiz ausartuko eta Aromasek egin behar duen ibilbidea gozatu nahi dut.

Erreferenterik izan duzu liburu idazteko?

Denetarik irakurtzen dut, bereziki, entsegua. Ez daukat inspirazio berezirik eta liburuak sortu zen sortu zen moduan.

kultura

“Ez dut disertazio moralik egiten, irakurleari dagokio ondorioak ateratzea”

PATXI ITURREGI (Laudio, 1952) IDAZLEAK ANTROPOZENOAREN NOSTALGIA LIBURUA ARGITARATU BERRI DU, URTE LUZEZ ONDU DUEN LITERATUR OBRA ZABALAREN SEIGARREN LANA. IPUINGINTZAREN BIDEZ GARAIAREN HOLOGRAMA ESKAINTZEA IZAN DU HELBURU.

Testua eta argazkia
Aimar Gutierrez Bidarte

Lehenik eta behin kokatu dezagun lan berri hau dagokion garaian. Antropozenoa aipatzen duzu izenburuan. Zer da zehazki Antropozenoa?

Antropozenoa bada zientzialari talde batek bizi garen garai geologikoari jarritako izena. Oraindik ez dago guztiz onartuta. Baina honezkero ikus daiteke gizakiak zer nolako eragina izan duen lur-planetan, eta horrek definitzen du Antropozenoa. Zenbait ikerlarik industria-iraultzan jartzen dute garai honen hasiera, beste batzuek nekazaritzaren hastapenetan, duela 11.000

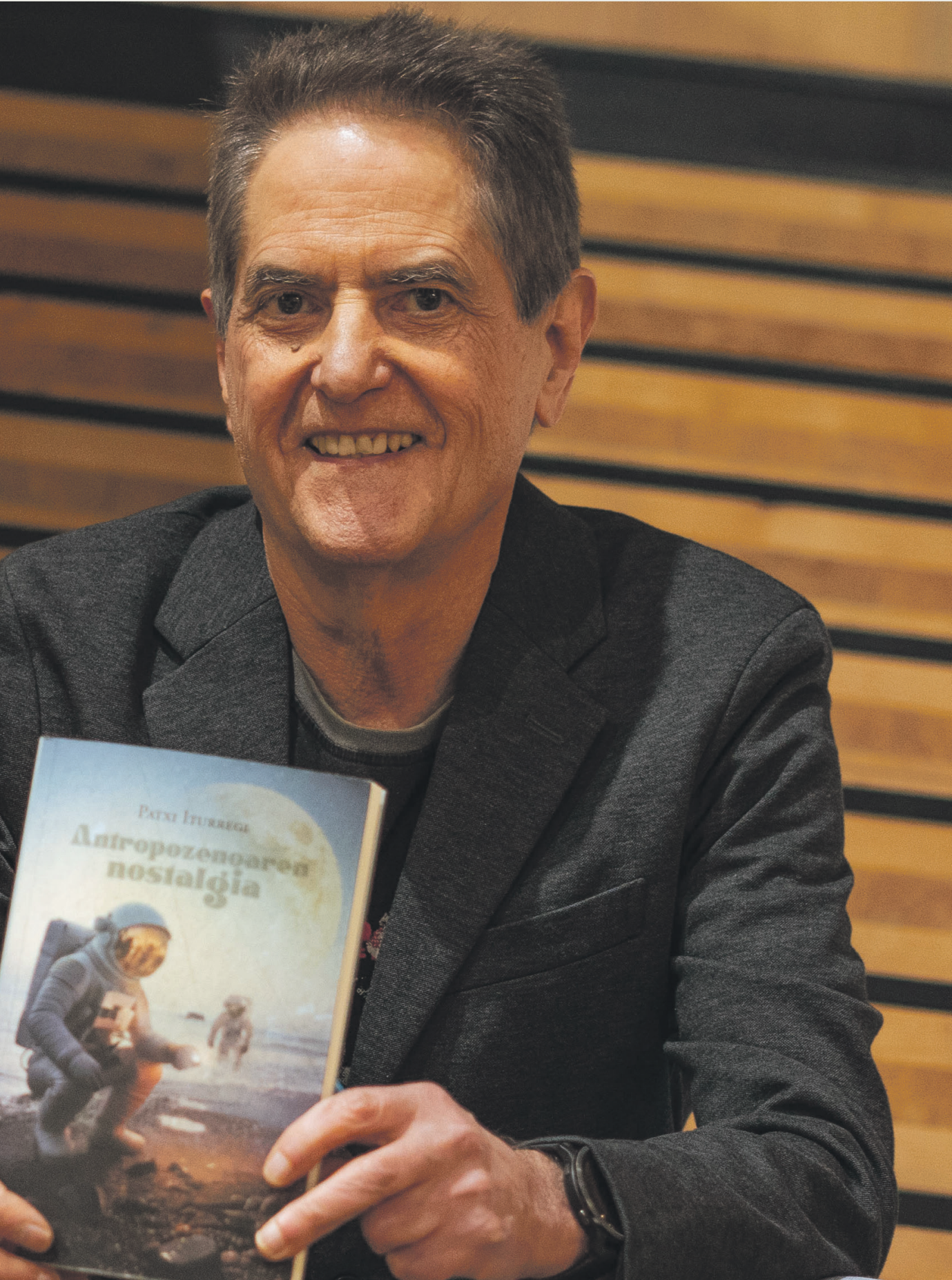
urte. Eta adostasunik ez dagoen arren, fenomeno bereziki areagotu zen Bigarren Mundu Gerraz geroztik, populazioaren ugaltze ikaragarriaren ondorioz. Euskal Herrian Antropozenoaren adibide ona daukagu, Gorrondatxe inguruan bada siderurgiako hondakinez osatutako hondartza bat, bertan *teknofosil* ugari aurkitu daitezke: beira zatiak, plastikoak, galdaketetako zati metalikoak... Liburuari izena ematen dion ipuinak kontatzen du nola hemendik milaka urtetara iristen diren bi kosmonauta lur planetako *teknofosil* horiek aztertzeraz. Horrek justifikatzen du liburuaren azala ere. Azalarekin jarraituz, bertako irudia Ainhoa Lukasen lana da. Oso pozik nago egindako lanarekin, oso ondo azaltzen duelako nik kontatu nahi nuen hura.

Gure garaiaren holograma osatu nahi izan duzula aitortu duzu liburuaren aurkezpenarekin batera. Hamasei ipuinekin lortu duzu hori. Zeintzuk dira holograma edo ipuin-bilduma honen osagaiak?

Molde eta gai ezberdinetako hamasei ipuinek osatzen dute liburua, nolabait era autonomoan irakur daitezkeenak. Ipuinen artean ez dago hari komunik, baina mosaiko harmoniotsua osatzen dute guztien artean. Ipuin guztiek egunerokotasuna dute abiapuntu, orainaldian zein etorkizunean oinarritua. Gaur egungo kezkak, paranoiak eta amesgaiztoak aipatzen ditut ipuinetan.

Ipuin gehienak Euskal Herrian daude kokatuta, horietako hamar. Gainerakoak munduko beste txoko

kultura

batzuetan gertatzen dira: Mexikon, Londresen, Mediterraneoko irla batean...

Hiru multzo nagusitan banatu daitezke ipuinak: zientzia-fikziozkoak, errealitate gordinen oinarrituak eta irakurketa fantastiko bat dutenak. Ipuin errealdisten artean badaude halako ukitu surrealista bat duten ipuinak. Horiek dira, hain zuzen ere, generoen artean trantsizioa egiten dutenak.

Ipuin autonomoak diren arren, ordenak badu garrantzirik? Akaso aipatu duzun ipuinen arteko trantsizio horiengatik.

Niretzat ipuinen hurrenkera oso-oso garrantzitsua da. Nik ez dut lotura formalik erabiltzen, nahiago ditut

lotura zirkustantzialak. Ez da kapritxo hutsa. Duela gutxi irakurri nuen Gabriel Garcia Marquezi antzeko zerbait gertatzen zitzaiola. Ipuina bata bestearen segidan jartzen duzunean, berehala zuzendu eta saihestu behar dituzu haien arteko disonantziak, kontraesanak... Askotan idazterakoan ez zara horretaz ohartzen, baina segidan jasotzen duzu editorearen oharra esanez bi pertsonaiek antzeko izena dutela eta hori aldatu beharra dagoela.

Sorkuntzaz ari garela. Ipuin bakoitzak bere hizkera eta kode propioak ditu, istorioaren protagonisten nortasun eta nolakotasunera egokituak. Nolakoa izan da hizkuntzarekin modu horretan jolastea?

Hori funtsezkoa da ipuingintzan. Pertsonaien eraketa eta erabiliko duten hizkera berebizikoak dira, baita ipuinaren atmosfera ere. Atmosfera horretan pertsonaia sinesgarriak sortu behar dituzu, eta detailak oso ondo zaindu. Ipuina nobela baino askoz genero exigenteagoa da. Elementu guztiak dira garrantzizkoak. Ipuinak ez dira luzeak eta zehaztapen guztiek dute bere balioa. Elementu guztiak dira tramaren pieza bat, Txekhoven arma bezala.

Horregatik gomendatzen dut beti ipuinak irakurraldi bakarrean bukatzea, erditik ez uztea.

Gure aroaren erradiografia eskaini dezaketen gaiez harago, harremanek ere ardazten dituzte ipuinak. Zeinen garrantzitsuak dira harremanak istorioen barnean?

Familia harremanak, bikote harremanak... generoa edozein dela ere, ipuin guztien abiapuntua harremanak dira. Hortik abiatzen dut kontakizuna beti. Zientzia fikziora edo fantasiara jauzi egin aurratik, eguneroko kontuak ditut beti hasieran.

Gure moralitatearen erakusle ere badira ipuin hauek guztiak, baina horren gaineko kritika egitea saihestu duzu.

Nik, normalean, ez dut disertazio moralik egiten. Egoera aurkezten dut eta norberari dagokio ondorioak ateratzea. Irakurlea parte hartzaileztat jotzen dut, eta ipuin batzuetan irakurleak berak erabaki behar du amaiera nolakoa den. Ipuin berdinak amaiera erreala edo fantastikoa izan dezake, bi bide eskaintzen dira, eta norberak interpretatu behar du hori. Ipuinak poliedrikoak dira alde horretatik.

Irakurleak, beraz, behin baino gehiagotan ikusiko du bere burua islatuta kontakizunetan.

Gaur egungo gaiak dira: globalizazioa, adimen-artifiziala, kontsumismoa, *konspiranoia*, inkomunikazioa, *kriptomonetak*...

Ipuingintzaren bidetik jarraitu duzu seigarren lan honetan ere bai. Zer du genero honek zuretzat?

Niretzako ipuingintza oso genero kuttuna da. Gaztaroko nire heziketa literarioan asko irakurri nituen Hego Amerikako ipuin idazle ezagunak, idazle mitikoak: Borges, Julio Cortazar, Garcia Marquez... Denak ziren ipuingile onak. Gaur egun ere lurralde horietako idazleak maite ditut: Mariana Enriquez, Samanta Schweblin, Edmundo Paz Soldan... Hortik dator nire zaletasuna. Euskal Herrian Bernardo Atxagaren *Obabakoak* funtsezkoa izan zen, baita Sarrionaindiaren *Narrazioak*. Gaur egun ere baditugu euskal idazle oso onak: Iban Zaldúa, Eider Rodriguez, Nerea Loiola...

Nire lehenengo ipuina 1986an kaleratu nuen Ereinek argitaratutako bilduma batean. Gerora publikatu ditut orain arteko sei lanak. Itsasoko eta lehorreko kontakizunak uztartzen joan naiz urte hauetan guztietan. Beti izan naiz itsasoko literaturaren aldekoa, petrolio-ontziko bizipenak biltzen zituen lehen liburu hartatik. Oraingo honetan, ordea, berriro bueltatu naiz lehorrera. Horrela nabil, lehorretik itsasora eta itsasotik lehorrera.

Uste duzu, zure narrazioko kosmonautek bezala, hain abiada bizian doan garai honen nostalgia sentitu ahalko dugula inoiz?

Gure garaian arazo asko ditugu eta konponbideak bilatu behar ditugu. Baina nola ez dugu garaiarekiko nostalgia sentituko hau baldin bada daukagun bakarra. Aukera gehiago izango bagenu, A, B edo D garaiak... Baina ez da horrela. Antropozeno honetan bizi gara eta ezin gara atera. Saiatu gaitezke daukaguna hobetzen, baina hemen egongo gara.

kultura

Susana Corbella Eguiluzen sorkuntza prozesua, Kulturlaben ikusgai

Martxoaren 30era arte egongo da ikusgai erakusketa. Aiaraldea.eus

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Otsailaren 28an ireki zituen ateak Susana Corbella Eguiluzen *Ekin lanari* erakusketak, Laudioko Elexalde kalean kokatutako Kulturlaben lokalean, eta

martxoaren 30ra arte egongo da ikusgai. Aiaraldeko sortzailearen hainbat pieza daude ikusgai aretoan, baina Corbellak azaldu du erakusketa eraldatzen joango dela egunek aurrera egin ahala. Izan ere, esku-hartze publikoak egingo ditu, 15, 22 eta 29an.

Arde la niebla erakusketa inauguratu du Endika Diaz argazkilariak

Irudien bidez 1962an Urduñako mendatean jazotako istripuari begirada sakona eskaini dio argazkilariak. Aiaraldea.eus

Testua
Aimar Gutierrez Bidarte

Hunkituta eta emaitzarekin harro agertu da Endika Diaz argazkilari amurriarra *Arde la niebla* erakusketaren inaugurazioan. Urduñako mendatean 1962an jazotako trafiko istripu larria du hizpide lanak. Diazek memoria ariketak sakona burutu du irudien bidez. Orain, Amurrioko La Casonan gor-

Erakusketa martxoaren 27ra arte egongo da ikusgai

puztu du lan guzti hori, Andere Larrinagaren laguntzari esker.

Inaugurazioak ikusmira handia sortuzuen, eta dozenak lagun hurbildu ziren La Casonara Diazen eta Larrinagaren azalpenak bertatik bertara entzuteko. Martxoaren 27ra arte egongo da ikusgai erakusketa, larunbat eta igande goizak barne. Endika Diazek berak zenbait asteburutan bisita gidatuak eskainiko dituela jakinarazi du.

Bata bestearen atzetik ospatuko dituzte Euskotarrak eta Trot-Arten 60. urteurrenak

Testua
Txabi Alvarado Bañares

1965. urteko uda berezia izan zen Amurrión, orduko jaietan aterabaitziren lehenbizikalerako Euskotarrak eta Trot-Art kuadrillak. Gauzak hala, aurtén 60 urte beteko dituzte bi jai taldeek, eta bata bestearen atzetik egingo dituzte ospakizunak.

Tror-Arteko kideek martxoaren 29a hautatu dute horretarako, egun osoko egitaraua prestatuta. 13:00etan hasiko dira poteo musi-

katuarekin, 14:30ean talde argazkia egingo dute eta handik ordu erdira bazkalduko dute, Mendiko Eskolan. Otordurako tiketak gaur bertan jarriko dituzte salgai Rinconcito tabernan, martxoaren 21era arte.

Bingo musikatuarekin girotuko dute bazkalostea, eta dantzekin, zozketarekin eta DJarekin luzatuko dute parranda, gauera arte.

Hurrengo asteburuan iritsiko da Euskotarraren txanda, apirilaren 5ean. Oso antzeko eskema izango du euren jaiak ere: kuadrillako argazkia, pregoia eta txupinazoa

eguerdian, poteo musikatua Otxote Ugarterekin jarraian, eta bazkaria gero, Mendiko Eskolan berri. Martxoaren 20an agortuko da ize-na emateko epea, dirua sartuta kartelean agertzen den kontu korrontean.

Arratsaldean, aldiz, bingo musikatua, puzgarria, zezen mekanikoa eta haurrentzako txokolatetana egongo dira. Odolosteak banatuko dituzte iluntzean, argazki emanaldia eskaintzen duten bitartean, eta DJ Varro arduratuko da gaua giro-tzeaz.

KULTUR FAKTORIA KONTZERTUAK

Martxoak 28, barikua
20:30ETAN
Ate irekiera 20:00

Sarreak:
Faktoriako bazkideak 10€
Ez-bazkideak 13€

Sara Zozaya

F

FAKTORIA

📍 Errotari kalea, 4-8 pabilioia, Laudio (Araba)
☎ 633 517 383 ✉ kultura@aiaraldea.eus
🌐 www.faktoria.eus

#BizitzekoFaktoria
#AmestekoFaktoria

kirola

Amurrioko Txirrindularitza Eskolak 50 urte beteko ditu 2026an. Mende erdia ospatzeko kirolean aritu diren belaunaldi ezberdinetako kideak batzeko ahalegina egiten ari dira klubetik. Martxoaren 7an egin zuten lehenengo topaketa, irudi zaharrak eta anekdotak biltzeko asmoarekin.

50 urte txirrindularitza Amurrioko gazteen artean sustatzen

Testua eta argazkiak **Aimar Gutierrez Bidarte**

Urte berezia izango da 2026a Amurrio Txirrindulari Klubarentzat. Duela bost urte, pandemia betean, 50 urte bete zituen klubak, eta orain txirrindularitza eskolak bete du mendeurrena. Izan ere, 1976an sortu zuten klubeko kideek Amurrioko Txirrindularitza Eskola. Urte biziak izan ziren horiek tokiko txirrindularitza zaleentzat. 1978an Espainiako Itzuliak bere azken aurreko jardunaldia Amurrioren bertan bukatuko baitzuen, KAS taldeko Txomin Perurenaren garaipen eta guzti.

Hamaika belaunaldi

Gogotsu eta denboraz heldu nahi diote Amurrioko Txirrindularitza Eskolaren 50. urteurrenari. Lehen urratsarekin eskolak herriko txirrindularitzan utzitako, argazki, istorio eta bestelako materiala biltzea dute helburu. Horretarako, belaunaldiz, belaunaldi, topaketak antolatzeari ekin diote Amurrio Txirrindulari Klubak Matiasen duen lokalean. Orain arte bildutako materialarekin erakusketa txikia antolatu dute egoitzan, eta topaketaz topaketa material hori handitzea da urteurrenaren antolaketa murgilduta dauden kideen asmoa. Klubeko kideek deia luzatu nahi izan dio inoiz txirrindularitza eskolako kide izan diren per-

Klubaren egoitzan belaunaldien arteko topaketak egiteari ekin diote, urturena prestatzeko. Aiaraldea.eus

tsona orori, klubarekin harremanetan jarri eta urteurrenaren prestaketan aletxo jartzeko. Bigarren helburu bat badute ere antolatzeari ekin dioten belaunaldi arteko topaketekin: dokumentala grabatzea. Txemi Llano bideo-ekoizle eta txirrindularitza zale amurriarra dabil ikus-entzunezko piezaren sorkuntzaren atzean. Datorren urtean estreinatuko dute lana, Amurrio Antzokian egingo

duten 50. urteurren jaialdian. Lehenengo urratsek fruitua eman dute, eta honezkero 150 lagun baino gehiago elkartu dira urteurrena antolatzeko WhatsApp taldean. datozen hilabeteetan definituko dute 2026ko egutegia.

Sasoi betean

Sasoi betean dago txirrindularitza Amurrioren. Gaur gaurkoz berrogeita hamar gazte baino gehiagok

Dokumentala grabatuko dute Txirrindularitza Eskolen 50. urteurrena ospatzeko

osatzen dute txirrindularitza eskola. Xabi Alonso entrenatzailea baikor agertu da kirolak herrian duen etorkizunarekin. Ordea, Araba mailan antolakuntza falta dela aitortu du: "Kirola asko praktikatzeko da, baina Arabako talde asko ahul daude". Datorren urteko ospakizunak egoera irauli eta Amurriotik kanpo ere txirrindularitza praktikatzera bultzatu nahi ditu belaunaldi berriak.

ESTREINALDIA

ATERPEA

Diskurtso faxisten dikan dauden herritarren aterpe

Martxoaren 12an hasita
asteazkeneero 21:30ean
Hamaika Telebistan

kirola

BOLA

Hainbat emakume bildu dira Luiaondon antolatutako bola jaurtiketan

Part-hartze handia goraipatu dute antolatzaileek. AiaraIdeia.eus

Testua
Maider Ramirez Martin

Emakumeen bola-joko jaurtiketa antolatu zuen martxoaren 9an Luiaondoko Lekubatxe Klubak, Emakumearen Nazioarteko Egunaren harira, eta parte-hartzea handia izan zen.

Federatuen podiuma Bea Isasik (68 puntu), Nekane Barrosek (63 puntu) eta Raquel Gonzalezek (58 puntu) osatu zuten. Federatuta ez dauden artean, aldiz, Sarai Gandarias (58 puntu), Leire Perez (56 puntu) eta Elisabeth Herrera (52 puntu) gailendu ziren.

MENDIKO TRAIL-A

Bostehun lasterkari baino gehiago bildu ditu Mugagabe Trail Lasterketak

Giro beroa egon zen Lamuza plazan. AiaraIdeia.eus

Testua
Txabi Alvarado Bañares

Inauteriekin bete-betean bat egitea ez zen oztopoa izan Mugagabe Trail Lasterketarentzat. Kirol probak 550 parte hartzaile batu zituen Lamuza plaza-ko irteeran martxoaren 1ean. 9:15ean abiatu zen lasterketa luzea (28 kilometrokoa) eta 10:00etan motza (11 kilometro-

koa). Baina giroa goiz osoan luzatu zen, antolatzaileek material salmenta postua eta barba-koa prestatu baitzituzten.

Horrez gain, AiaraIdeko Mendiak Bizirik plataformako kideek aukera baliatu zuten Pagolarren eraiki nahi duten parke eolikoaren aurkako alegazioak bildu zein elkarretaratzea egiteko.

ESKALADA

Laudio II. Eskalada Txapelketan umeen, nerabeen eta helduen kategoriak egongo dira

2023an egin zuten txapelketaren lehen edizioa. AiaraIdeia.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Abenduaren 21ean egin behar zuten Laudio II. Eskalada Txapelketa, baina azken unean bertan behera uztea erabaki zuten, Santo Tomas jaiarekin bat egiten baitzuen. Gauzak horrela, Haitzetan Gora Mendi Taldeko kideek aukera baliatu dute martxoaren 29an berriro antolatzeko eta lehiaketa zabaltzeko eta aniztasuna emateko. Ondorioz, martxoko azken asteburuan lau kategoria egongo dira lehian parte hartzeko. Goizez umek eta nerabeek hartuko dute rokodromoa 9:00etatik aurrera. Izan ere, bederatzi urte azpiko, hamabi urte azpiko eta hamalau urte azpiko kategorietan multzokatuko dituzte. Hamabost bloke eskalatu behar-ko ditu eskalatzaile bakoitzak eta ordubete izango du horretarako. Sariak egongo dira irabazleentzat, baina zozketak ere egingo dituzte parte hartzaile guztien artean. Amaitutakoan, askaria egongo da guztientzat.

Martxoaren 29an izango da adin oroko kirolarientzako hitzordua eta izena emateko aukera dago jadanik

Arratsaldean helduak

Helduen txanda arratsaldean izango da. Gehienez 75 lagunek parte hartuko dute eta 25 lehiakideko txandetan arituko dira. Finalean bost emakumezko eta bost gizonezko egongo dira 19:30ean, nor baino nor trebeago.

Berez, lau bloke eta bide bat osatu beharko dute eta irabazleak sarituko dituzte.

Parte hartzaileek ere zozketa bidez eskuratu ahal izango dute saria. Proba bukatzen denean mokadua egongo da kirolari zein ikusleentzat.

Izen ematea

Aintzat hartu beharra dago parte hartzaileen kopurua mugatua dela. Umeen eta nerabeen artean 30 eskalatzaile lehiatuko dira kategoria bakoitzeko, 90 guztira.

Helduen artean, aldiz, 75 lagunek emango dute izena. Adingabeek 8 euro ordainduko dituzte eta nagusiek 15. Inskripzioa hemen egin daiteke.

herriko plaza

Idatzi zure mezua eta bidali argazkia agurrak@aiaraldea.eus helbidera eta Aiaraldea.eus atarian plazaratuko dugu. Martxoaren 25ean argitaratuko da hamabostekariaren hurrengo zenbakia.

Iera
Zorionak Ierify! Zeintzuk dira zure urtebetetze eguneko agenda deialdi nagusiak? Jarraitu ingurukoak alaitasunez ureztatzen!

Faktoriako lagunak

BIDALI
ZURE
ZORION
AGURRA!

Denborapasak

ERRAZA

	4			3		7		8
	7	3			2			
5		9		6	8	3		
7	9	6	5			2	3	
			6		3		5	7
3		8	2			4		
		7	8			5		
	3			4		6		
		2						

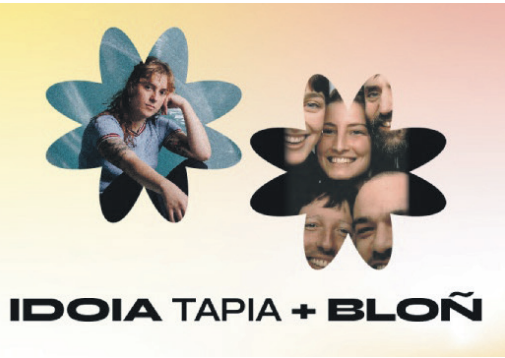
OSO ZAILA

	3		9				2	
4					7			3
			6			8		
	8	6	2	4			3	
	2							
	5	3		7				
	4		8		5	6		
		2						7

DENBORAPASEN SOLUZIOAK

Sudoku, hitz-gurutzatu eta hitz gezidunen soluzioak webgunean ikusgai: <http://www.aiaraldea.eus/denborapasak>

Zozketa

Loraldia euskal kultura
garaikidearen jaialdiaz gozatzeko
40 sarrera zozkatuko ditu
Aiaraldea Komunikabideak

Loraldia jaialdiaz gozatzeko 40 sarreren zozketa egingo du Aiaraldea Komunikabideak

Parte hartzeko sartu www.aiaraldea.eus atarian **Zozketaren data:** Hainbat zozketa abian. kontsultatu guztiak webgunean

IRAKURKETA GUNEA

ESKULARRU GALDUA

Idazlea eta ilustratzailea: Sharon Harmer

Argitaletxea: Ttartalo

Haur txikiekin negua lantzeko ipuin egokia da. Hitzik gabeko ipuin bat da, norberak jarri ahal dizkio hitzak. Modu errepikakorrean gertatzen dira ekintzak, haurrei hainbeste gustatzen zaien moduan.

MIÑAN

Idazlea: Amets Arzallus, Ibrahima Balde

Argitaletxea: Susa

Adina: 14 urtetatik gora

Migrazioari begirako hausnarleta nerabezaroan garatzeko nobela oso interesgarria. Gogorra bezain gordina, Ibrahimen bizitza kontatzen digu Ametsek bere idazlan honetan. Nerabeentzako mardula izan daitekeen arren, irakurtzea merezi duen horietakoa da.

JOLAS GUNEA

URTAROEN MAHAIA

ZER DA? Urtaroen mahaia urtaroak iragartzen dizkigun eszenatoki txiki bat da. Etxean sortuko duguna, gune berezi batean eta zaindua dagoena. Jolasteko balio dezake edo dekorazio gisa egon.

AZALPENA: Haurrek Amalurraren aldaketen berri izatea oso garrantzitsua da. Amalurraren zikloek hasiera eta bukaera duten modu berdinean, pertsonak ere bere ziklo natuaralak bizitzen dituzte. Gure arbasoek, ziurrenik beraien instintoarekin eta Amalurrarekin konektatuago zeuden, eta argi zuten ziklo hauek noiz ziren eta ziklo aldaketak erritualizatzen zituzten. Pertsonen prozezu guztiak bizitzen ditugu zabaltze momentuetatik batze momentuetara. Eta urtaroetan ere ikusten da, negua batze momentua da uda, aldiz, gure zabalpen momenturik handiena.

Urtaro mahaia haurrari natura zein momentutan dagoen adierazten dio eta bere naturarekiko konexioan zein momentutan aurkitu daitekeen ere, modu horretan dituen emozio eta sentsazioak egokiago ulertu ditzake.

ZELAN SORTU URTAROEN MAHAIA? Ez du zertan gune handia izan, jolaserako zein ikusteko gunea izan daiteke. Garrantzitsua da haurra hori egiten ari garenaren kontzientzia izatea eta ahal bada berarekin batera sortzea.

Urtaroen mahai bat sortzeko lehen pausoa natur gune batetatik paseo kontzientea bat ematea da eta natura zelan dagoen sentitu. Gero, garai horretan sortzen diren elementu naturalak jaso ditzakegu urtaro mahaian jartzeko.

Urtaroen mahaian garrantzitsua da garaiari lotuta dagoen kolore kromatikoak egoki erabiltzea. Kromatismo hori edozein natur gunek erakutsiko digun arren, interneten adibide asko daude.

Elementu naturalei urtaro horretako koloreak gehitu, ohialen bidez, jostailuen bidez...

Azkenik, haurarentzat ezagunak izan ahal diren elementuak edo egoerak (garai horretan egiten direnak) gehitu ahal zaizkio. Horretarako, animaliak, jostailuzko pertsonak, zein bestelako edozien elementu erabili daiteke.

KOKORIKO
HEZKUNTZA FAKTORIA

Pardelak

Pardela haur guztiek erabili egiten dute beraien bizitzako lehen etapan. Jaio eta gutxira jartzen zaio haurrari lehena, baina zein izango da azkena?

Gorputzak prest egon behar du, eta garapen puntu batekin esfinterrak ondo kontrolatzeko. Haur bakoitzak bere garapenaren puntu ezberdin batean lortzen du esfinterrak ondo kontrolatzea, hau da, txiza edo kaka egiteko gogoia izatea eta zuloak itxi ahal izatea, horiek izuri daitezkeen gune batera joan arte.

Aditu guztiek argi esaten dute unerik egokiena haurrak markatzen duela, hau da, haurrak adieraziko du noiz dagoen prest pardela kentzeko. Ez da, beraz, bi urte betetzen dituen uda, edo ez da txizontzian lehen aldiz egiten duenean. Gogoen sentsazioa izaten ikasi behar du, ondoren eskatzen jakin behar du eta tarte horretan aguantatzen ikasi behar du. Prozesu luzea da eta ikaspen asko behar ditu. Ez da batere egokia pardela haurra prest ez dagoenean kentzea.

Badaude seinale batzuk pardela kentzen hasiko dela iragartzen digutenak. Bata lotan dagoenean pardela siku egotea da, bigarrena bere gorputzetik ateratzen denaren kontzientzia hartzea, eta garrantzitsuenak adierazten jakitea eta komunarekiko interesa izatea.

Azkenik, haurra prest dagoela uste ahal duzu eta pardela kendu ahal diozu, baina funtzionatzen ez badu, hau da, askotan txizatzen edo kakazten bada, berriro jarri ahal diozu pardela eta denbora pixka bat itxaron. Ez da atzerapausoa, haurra, behar bezala prest ez dagoela esan nahi du eta hasi den arren oraindik behar duela ikusten da.

Helduak haurrarekin konektatu egiten badute, haurraren prozesuak bidelaguntza egoki batekin egiten badira, haurraren bidea eta garapena errespetatuz erraza izaten da pardela kentzea. Aurreratu ezker, presioa sartu ezker, helduek (edo eskolak batzuetan) momentua erabaki ezker... pardela kentzea haurrarentzako eta helduarentzat traumatikoa izan daiteke eta esfinterren kontrola gehiago luzatu.

Pardela haurrak nahi duenean kentzen da. Behatu haurra, konektatu haurrarekin eta momentua noiz heldu den argi izango duzu.

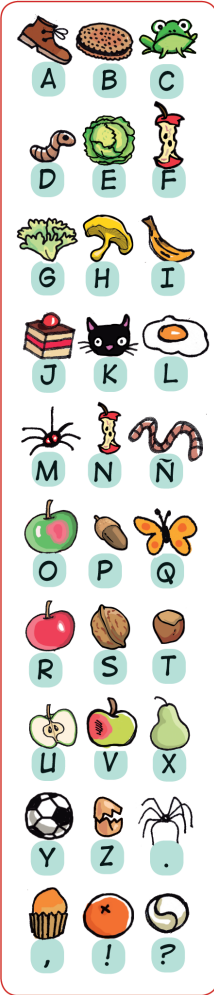

Txantxangorriak dominoan

Bete itzazu hutsuneak domino zati honek zentzua izan dezan.

Handienetik txikienera

Ordena itzazu korapilo hauek neurriaren arabera (handienari 1 zenbakia eman, eta txikienari 12).

HIZKI-MARRAZKI ALFABETOA

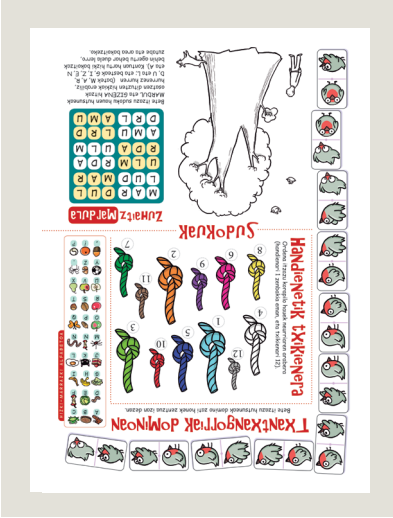
Sudokuak

Zuhaitz Mardula

	A	R			L
	U				
		M		D	
	D		U		
				R	
D			A	M	

Bete itzazu sudoku hauen hutsuneak MARDULA eta GIZENA hitzak osatzen dituzten hizkiak erabiliz, hurrenez hurren (batek M, A, R, D, U eta L; eta besteak G, I, Z, E, N eta A). Kontuan hartu hizki bakoitzak behin agertu behar duela lerro, zutabe eta area bakoitzeko.

SOLUZIOAK

Kontra

Mundutik Aiaraldera

Dnor

Kamala Baral, Ishu Prasai

JAIOTERRIA
NEPAL

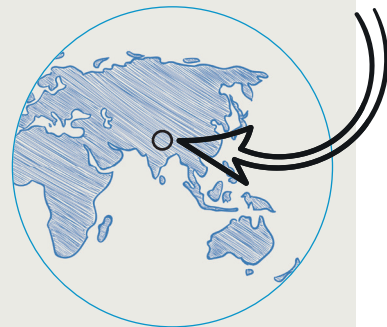
BIZILEKUA
LAUDIO

BIDAIAREN XEDEA

EUROPARA BIDAIATU NAHI ZUTEN, ETA LAGUN BATZUK GOMENDATUTA IRITSI ZIREN LAUDIORA

NEPAL

DESKRIBAPENA

Itasora irteerarik ez duen Erdialdeko Asiako estatua da. 2006ra arte munduko estatu hindu bakarra izan zen. 2008an monarkia izateari utzi zion. Bere lurren gehiengoa Himalaia mendikatean dago. Hain zuzen ere, Nepalen dago munduko mendirik garaiena: Everest (8.848 metro).

AZALERA

147.181 kilometro koadro.

BIZTANLEAK

30,45 milioi biztanle.

HIZKUNTZAK

Nepalera da hizkuntza ofiziala.

“Lagun batzuek esan ziguten hau Nepalen antzekoa zela, eta probatzea erabaki genuen”

KAMALA BARAL (Nepal, 1980) eta **ISHU PRASAI** (Nepal, 1984) duela ia 15 urte iritsi ziren Euskal Herrira. Urteak daramatzate Laudion lanean, baina duela lau urte joan ziren herrira bizitzera, euren semea jaio zenean. Baralek erantzun elkarrizketako galderak. **Non-Resident Nepali Association** erakundeko EAEko presidentea izan da hainbat urtez, eta gaur egun Espainiako elkarteke presidenteordea da.

Nepalekoak zarete. Nongoak zehazki?

Zonalde berdinekoak gara, baina herri ezberdinetakoak. Ishu Biratnagarrekoa da, Nepaleko bigarren hiririk handiena. Ni apur bat urrunagokoa naiz, barruti bereko herri batekoa, Ur-labari izenekoa. Ordubeteko bidaia egin behar da autoz bertara iristeko.

Noiz etorri zineten Euskal Herria bizitzera?

2010eko azaroan. Bost urtez egon ginen Israelen bizitzen, eta gero hona etorri ginen zuzenean.

Zergatik erabaki zenuten hona etortzea?

Ez genekien hona etorriko ginenik. Lagun batzuek esan ziguten hemengo klima Nepalekoaren antzekoa zela. Bizitza bilatzen eta mundua begiratzen erabaki genuen etortzea (barreak).

Eta zergatik erabaki zenuten Nepaletik joatea?

Oso gazteak ginenean iritsi ginen Israelera. Gure herrialdetik kanpo mundua nolakoa zen ikusi nahi genuen. Nepalen nik irakasle gisa egiten nuen lan haur txiki-ekin, Ishukere bazuen lana, eta ondo geunden. Hizkuntza ikastaro batean ezagutu genuen elkar. Hilabete igaro genuen bertan eta hor erabaki genuen atzerrira joatea. 2006an izan zen hori. Euro-para etorri nahi genuen, baina ez genekien nora. Lagun ba-

tzuek esan ziguten hau Nepalen antzekoa zela, eta probatzea erabaki genuen, eta orduz geroztik ez gara mugitu. Ez dakigu etorkizunean beste toki batera joango garen, baina momentuz ez.

Ezberdintasun asko daude hemengo bizimoduaren eta Nepalen zenutenaren artean?

Bada ezberdina, baina ez zitzagun asko kostatu moldatzea.

Zerk deitu zizun arreta gehien?

Hasieran dena zen berriagutzat, eta ez genuen zerekin alderatu. Hemen jendea beste toki batzuetakoa baino irekiagoa da, eta klima ere gustuko dut. Ez genituen aukera asko, eta hona etortzea erabaki genuen.

Erljioarekiko harremana bada ezberdina. Israelen, adibidez, oso harroak dira euren erlijioarekiko. Hemen badaude erlijioak, baina ez dira horren su-tsuki defendatzen. Gu ere erlijio

baten arabera hazi ginen, baina guztiak errespetatzen ditut eta guztiez jakin nahi dut.

Non-Resident Nepali Association erakundeko Espainiako presidenteordea zara. Zein da elkarte horren jarduna?

70 herrialdetan dago elkarte erregistratuta. Ni EAEko presidentea izan naiz eta Espainiako elkarteke lehendakariordea naiz orain. Bartzelonan dugu egoitza.

Legeak aldatzen direnean abokatuekin egiten dugu lan. Itzulpegintza lanak ere egiten ditugu eta, norbait hiltzen bada, diru bilketak eta kudeaketa lanak egiten ditugu gorpua aberriartzeko. Nepalen zeozer gertatzen denean ere diru bilketak egiten ditugu laguntzeko. Erreferentziatzeko toki izan nahi dugu gure aberrikideak informatu daitezen. Gu hona etorri ginenean ez zegoen horrelakorik. Ahal dugun horretan laguntzen dugu: medikuarenera joan, errolda egin eta abar.

EGUNKARI HAU LAGUNTZEN DUTE:

